O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV.№

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

2000 йил 31 март жума
Сотувда эркин нархда
№ 62 (2359)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

Кун тартибида:

ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлидаги вазифалар

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН

Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси мажлислар залида ўтказилган йиғилиш аввалида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг халқ депутатлари Сурхондарё вилоят Кенгаши сессиясида сўзлаган нутқи видеотасмаси намойиш этилди.

Шундан сўнг йиғилиш иштирокчилари мазкур нутқдан келиб чиқадиган вазифаларни муҳокама қилишди.

Президентимиз томонидан Сурхондарё вилоят Кенгаши сессиясида кўрсатиб берилган камчиликлар, нуқсонлар Қорақалпоғистон Республикаси ижтимоий-иқтисодий ҳаётида ҳам борлиги, ислоҳотларни чуқурлаштиришда сусткашликка йўл қўйилаётганлиги алоҳида қайд этилди. Айниқса, Қорақалпоғистон иқтисодиётининг бош тармоғи ҳисобланган қишлоқ хўжалигидаги аҳвол, пахтачилик ва шоличиликни ривожлантириш борасидаги ҳозирги вазият ҳақли ташвиш уйғотмоқда. Ўтган йили пахтачиликка ихтисослаштирилган 96 та хўжаликдан атиги 9 таси давлат шартномасини бажарди. Қорақалпоғистон Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги тасарруфидаги 122 та хўжалик йилни жами 4 миллиард 686 миллион сўм зарар билан якунлади. Шоличиликдаги қолоқлик барҳам топгани йўқ, шартнома режаси бажарилмади.

Президент Ислом Каримов Сурхондарё вилоят Кенгаши сессиясида раҳбар кадрларнинг ислоҳотлар учун, халқ берган ишонч учун масъуллиги масаласини алоҳида таъкидладилар. Кейинги 2 йил мобайнида Қорақалпоғистонда 7 нафар шаҳар ва туман ҳокими, 62 нафар ҳоким ўринбосари, 110 нафар хўжалик раҳбари ўзгартирилди. Ваҳоланки, жойлардаги иқтисодий аҳвол ўша-ўшалигича қолаётир. Вазифа эса бутун чоралар билан таълим, соғлиқни сақлаш, маънавият, маърифат, тадбиркорлик соҳаларида туб бурилишга эришиш, чинакам бозор муносабатларини юзага чиқаришдан иборат!

Янгибой ҚЎЧҚОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ

Тошкентда Президент Ислом Каримовнинг халқ депутатлари Сурхондарё вилоят Кенгаши сессиясида сўзлаган нутқида ўртага қўйилган долзарб вазифалар муҳокамасига бағишланган йиғилиш бўлди.

Тошкент шаҳар ҳокими К.Тўлаганов бошқарган мазкур йиғилишда барча мутасадди раҳбарлар Сурхондарё вилоятидаги ижтимоий-сиёсий, иқтисодий-ҳуқуқий, маданий-маърифий соҳалардаги хато ва камчиликлардан тегишли хулоса чиқариб олиши лозимлиги қайд этилди. Ислоҳотларни чуқурлаштириш, саноат корхоналари ишлаб чиқариш қувватини янада ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, ўзаро ҳисоб-китобларни, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш зарурлигига эътибор қаратилди.

СИРДАРЁ

Гулистонда Президент Ислом Каримовнинг халқ депутатлари Сурхондарё вилоят Кенгашининг сессиясида сўзлаган нутқидан келиб чиқадиган вазифалар муҳокамасига бағишланган йиғилиш бўлди. Уни вилоят ҳокими А.Исроилов бошқарди.

Ўтган йили вилоят пахтакорлари аввалги йилга қараганда 80 минг тонна кўп ҳосил етиштиришди. Бироқ тўққизта тумандан фақат учтаси, 102 та хўжаликдан эса 44 таси йиллик режани бажарган, холос. 1999 йилда вилоят бўйича бор-йўғи 30 минг тонна пахта машиналар ёрдамида териб олинди.

Йиғилишда саноат, транспорт тизимини ривожлантириш, қўшма корхоналарни кўпайтириш, халқ таълими, тиббиёт, маданият ва маънавият соҳасидаги муаммоларни ҳал этиш юзасидан аниқ чора-тадбирлар белгиланди.

НАВОИЙ

Навоий вилояти ҳокими Ғ.Дилов бошқарган йиғилишда сўзга чиққанлар давлатимиз раҳбари кўрсатиб ўтган камчиликлар бу ерда ҳам мавжуд эканлигини қайд этдилар.

Вилоятнинг йирик саноат корхоналари замон талаблари даражасида ишламаётгани боис омборларда кўплаб маҳсулот тўпланиб қолган. Айрим қўшма корхоналар рўйхатдан ўтган бўлса-да, фаолият кўрсатмаяпти. Корхона ва ташкилотларнинг дебиторлик ва кредиторлик қарзлари ошиб бораётир. Кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш, деҳқон ва фермер хўжаликларини қўллаб-қувватлаш борасидаги ишлар қониқарсиз аҳволда.

Йиғилишда йўл қўйилаётган нуқсонларни тугатиш, қишлоқ хўжалиги экинлари ҳосилдорлигини ошириш, аҳолининг турмуш даражасини яхшилаш учун амалга оширилиши лозим бўлган бирламчи вазифалар белгилаб олинди.

ҚАШҚАДАРЁ

Қаршида ўтказилган йиғилишда шу масала юзасидан Қашқадарё вилояти ҳокими Ш.Бегматов маъруза қилди.

Йиғилиш қатнашчилари таъкидлаганидек, Йўлбошчимизнинг маърузасида кўтарилган масалалар Қашқадарё вилоятига ҳам дахлдордир. Кейинги икки йилда вилоят давлатга пахта сотиш шартнома режасини уддалай олмади. Шу кунларда олиб борилаётган баҳорги экиш ишлари ҳам қониқарли эмас. Аҳолини табиий газ, ичимлик сув, электр энергияси билан таъминлашда узилишлар мавжуд. Бу эса одамларнинг ҳақли эътирозларига сабаб бўляпти. Халқ таълими, соғлиқни сақлаш тизимида ислоҳотлар суст боряпти. Энг муҳими, раҳбар кадрлардаги лоқайдлик, уқувсизлик умумий ишга салбий таъсир кўрсатмоқда.

БУХОРО

Бухорода ҳам шу масалага бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. Уни вилоят ҳокими С.Ҳусенов бошқарди.

Вилоят қишлоқ хўжалигида ислоҳотларни амалга ошириш, деҳқон ва фермер хўжаликларини ривожлантириш, саноат ишлаб чиқаришини бозор иқтисодиёти қонунлари асосида тараққий топтириш, ижтимоий масалаларни ҳал қилишда ҳали кўплаб фойдаланилмаётган имкониятлар борлиги таъкидланди. Жумладан, ўтган йили 68 та хўжалик пахта тайёрлаш, 67 та хўжалик эса дон топшириш режасини бажара олмади.

ЎзА.

ФАРҒОНА

Президентимиз Ислом Каримовнинг халқ депутатлари Сурхондарё вилояти Кенгаши сессиясида сўзлаган нутқидан келиб чиқадиган вазифалар муҳокамасига бағишланган йиғилиш ўзгача тартибда бошланди. Унинг иштирокчилари Юртбошимиз нутқини видео ёзувда кўришгандан сўнг вилоят ҳокими А. Отабоев тўпланганларга мурожаат қилди: «Қани, Юртбошимиз нутқи юзасидан ким қандай хулоса чиқарди, қандай тадбирлар бошлади? Марҳамат, эркин фикр билдиришларинг мумкин».

Бирин-кетин минбарга кўтарилган нотиқлар жамоалари, туманлар, шаҳарлар, вилоят миқёсидаги муаммолар, камчиликларни рўй-рост очиб ташладилар. Улар Юртбошимизнинг халқ депутатлари Фарғона вилоят Кенгаши сессиясида куюнчаклик билан ўртага ташлаган вазифаларни бажариш учун уч ойдан ортиқ вақт ўтганига қарамай, баъзи жойларда жиддий ўзгаришлар, бурилишлар рўй бермаётганлигидан ташвиш билдирдилар.

Чунончи, Фарғонадаги сессияда суғориладиган ерлардан фойдаланиш аҳволи ёмонлиги кўрсатиб ўтилган эди. Шу хусусда Сурхондарёдаги йиғилишда ҳам тўхталиб ўтилди. Айниқса, вилоятда ташкилот, корхоналарнинг ёрдамчи хўжаликлари ихтиёрига берилган ерлардан фойдаланиш аянчли аҳволда. Вилоятдаги 183 та ёрдамчи хўжалик тасарруфидаги 6137 гектар ернинг икки минг гектари самарадорлиги лалми ерларникидан ҳам кам. Атиги 15-20 центнердан бошоқли дон йиғиштириб олинган, холос. Ҳолбуки, уларга қўшни бўлган хусусий фермер хўжаликларининг кўрсаткичлари 2-3 баробарга юқори.

Йиғилишда Юртбошимизнинг Сурхондарё вилоят кенгаши сессиясида таъкидлаганидек, «ислоҳотда-тартиб, ислоҳотда-интизом бўлсагина иш юришиши, самарадорликка эришиш мумкинлиги» қайта-қайта таъкидлаб ўтилди. Зеро, бу кўрсатма эндиликда ҳар бир жамоа фаолиятининг муҳим қоидасига айланиши лозим.

Набижон СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

Фарғона вилоятидаги «Қувасойцемент» ҳиссадорлик жамиятини нафақат республикамизда, балки қўшни мамлакатларда ҳам яхши билишади. Бу ерда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг сифати жаҳон андозаси талаблари даражасида бўлгани учун ҳам унинг харидорлари кўп. Яқинда уларнинг сафи янада кенгайди: бир қатор Ҳамдўстлик давлатлари ҳам «Қувасойцемент» буюртмачилари сафидан ўрин олди. Корхона маҳсулотининг сифати яхшиланиб, харидорлар сафи кенгайиб бораётгани унинг иқтисодий кўрсаткичлари тобора яхшиланиб боришида муҳим омил бўлмоқда.

СУРАТДА: моҳир созловчи Акмалжон Абдухалилов иш устида.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ
олган сурат.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИДА

30 март куни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисида Демократик институтлар, нодавлат ташкилотлар ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари қўмитаси билан Регламент, одоб ва депутатлар фаолиятининг таъминоти комиссиясининг қўшма мажлиси бўлди. Мажлисда «Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг Хоразм вилоятида бажарилиши ҳақидаги масала муҳокама қилинди. Унда тегишли қўмита ва комиссия аъзолари, вазирликлар, идоралар, ташкилот ва муассасалар раҳбарлари, нодавлат ташкилотлар, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Қўшма мажлисни Парламентнинг Демократик институтлар, нодавлат ташкилотлар ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари қўмитаси раиси А. Саидов бошқарди.

Ушбу масалани ўрганиш учун мазкур қўмита ва комиссия томонидан ташкил этилган ишчи гуруҳи таркибида Олий Мажлис депутатлари, Олий суд, республика Прокуратураси, Адлия вазирлиги, Ички ишлар вазирлиги, Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий марказ, Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (омбудсман), «Ижтимоий фикр» жамоатчилик маркази ва республика оммавий-ахборот воситалари вакиллари фаол қатнашдилар. Улар томонидан Хоразм вилоят ҳокимияти, унинг бўлинмалари, шаҳар ва туманлар ҳокимиятлари, вилоят ҳудудида жойлашган бир қанча йирик корхона ва ташкилотлар, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, шунингдек, оммавий ахборот воситалари таҳририятларига 1998-1999 йиллар мобайнида ҳамда жорий йилнинг ўтган даври ичида фуқаролар томонидан келиб тушган таклиф ва мулоҳазалар, ариза ва шикоятларнинг кўриб чиқилиши таҳлил қилинди.

Шу билан бирга вилоят ҳокимият органлари томонидан фуқароларни қабул қилиш ва уларнинг мурожаатларини кўриб чиқишда бир қатор камчиликлар ҳам бор. Кейинги йилларда фуқароларнинг мурожаатлари мазмуни ва хусусиятида жиддий ўзгаришлар юз бергани кузатилди. Фермер хўжаликлари ташкил этиш, турли корхоналар, аҳолига савдо ва бошқа хизматлар кўрсатиш жойлари очиш учун ссуда ҳамда ер участкалари ажратиш, уй-жой шароитларини яхшилаш тўғрисидаги мурожаатлар сони кўпайган. Вилоят, туман, шаҳар ҳокимиятларида, ҳокимият бўлим ва бошқармаларида ҳанузгача фуқароларнинг такрорий мурожаатларини келтириб чиқарадиган ҳолатларга чек қўйилмаган. Натижада фақат вилоят ҳокимиятига 1998 йилда 134 та, 1999 йилда 250 та мурожаат такрорий равишда тушган. Айрим ўзини ўзи бошқариш органларида фуқароларни қабул қилиш учун етарли шарт-шароитлар яратилмаган. Вилоятда фуқароларнинг таклифлари ва шикоятларига юзаки, тўраларча муносабатда бўлиш, уларни кўриб чиқиш тартиблари ва муддатларини бузиш ҳоллари ҳамон мавжуд.

Мажлисда Хоразм вилояти ҳокимининг ўринбосари Б. Раҳимов, Олий Мажлиснинг Регламент, одоб ва депутатлар фаолияти таъминоти комиссияси раиси, Боғот тумани ҳокими Ш. Хўжаниёзова, «Маҳалла» хайрия жамғармаси раиси Ш. Жалилов, Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (омбудсман) С. Рашидова ва бошқалар сўзга чиқдилар.

Муҳокамага қўйилган масала бўйича баён этилган хулосалар, таклиф ва тавсиялар асосида қарор қабул қилинди. Қарорда, жумладан, «Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни Хоразм вилоятида қониқарли даражада бажарилаётганлиги эътироф этилиб, халқ депутатлари вилоят, шаҳар ва туман Кенгашлари, тегишли ҳокимиятлар, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари, аҳолига хизмат кўрсатиш, фуқароларнинг кундалик эҳтиёжлари ва талабларини ҳал этиш билан бевосита боғлиқ бўлган корхоналар, муассаса ва ташкилотлар, ўзини ўзи бошқариш органларига фуқароларнинг мурожаатлари билан ишлаш борасидаги мавжуд камчиликларни бартараф этиш юзасидан таъсирчан ва самарали чоралар кўриш тавсия этилди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Раисининг ўринбосари Ф. Муҳитдинова қатнашди.

Соғлом авлод сарчашмалари

ҚАЙНОНА

Аслида қайнона ҳам она. У ўзининг оқилалиги, донолиги, меҳрибонлиги ва узоқни кўра билиши билан оиладаги соғлом муҳитни, унинг изчиллигини таъминлаши зарур бўлган зотдир. Шунинг учун ҳам Президентимиз келинларига ҳар томонлама етарли шароит яратиб берадиган қайноналар ҳақида мамнуният билан сўзлаб, уларга миннатдорчилик билдирдилар. Ва яна айни пайтда керак бўлса, қайноналар тарбияси билан ҳам шуғулланиш керак, — дея қўшиб қўйдилар.

Оқила қайнона бор хонадон сув сепилган кўчага ўхшайди: ҳеч қачон чанги чиқмайди. Статистик маълумотларга кўра, оилада тотувликка раҳна солинишига сабаб бўладиган асосий омил — қайнона-келин можаролари ҳам, энг аввало, қайнонага боғлиқ.

Юртимизда келинига ўз онасидай бўлиб кетган қайноналар кўплаб топилади. Уларни ҳар қанча ардоқласак арзийди. Улардан ибрат олиш эса оилани мустаҳкамлаб, икки ўртада фарзандлар — келин билан куёвнинг ноҳақ азият чекмаслигига кафолат беради.

Фарзандларимизни ҳар томонлама камол топган шахс сифатида шакллантириш мақсадига хизмат қиладиган «Соғлом авлод» дастури қайноналар зиммасига масъулиятли вазифа юклайди. Чунки соғлом фарзанд туғувчи онанинг кайфияти, соғлиги, туриш-турмуши ҳар жиҳатдан қайнонага боғлиқ. «Ўригидан данаги»ни ардоқловчи ўзбек қайноналари бу ҳақда жиддий қайғуришларига ишончимиз комил!

КУЧЛИ ЎНЛИККА ДАЪВОГАРМИЗ

Тошкентда очилган Осиё теннис федерациясининг йиллик конференцияси бугун ўз ишини якунлайди

Осиё теннис федерацияси қитъамиз ҳудудида теннис ривожланишини назорат қилувчи, ҳар томонлама кўмаклашувчи нуфузли ташкилот саналади. Унга Осиёнинг 40 дан зиёд мамлакати аъзо бўлиб кирган. Шу жумладан, Ўзбекистон ҳам 1994 йилдан ОТФнинг доимий аъзоси ҳисобланади. Ўтган йилдан бошлаб эса республикамиз вакили ушбу федерация Ижроқўмининг тўлақонли аъзосидир.

Бундан саккиз-тўққиз йил олдин мамлакатимизда кўпчилик катта теннис, унинг қонун-қоидалари ҳақида деярли тасаввурга эга эмас эди. Бугунга келиб эса нафақат пойтахтимизда, балки вилоятларимизда муҳташам теннис кортлари мавжуд. Унда юзлаб, минглаб ёшларимиз, турли тоифадаги кишилар катта ракетка ва сариқ копток иштирокидаги ушбу нафис спорт тури билан шуғулланишмоқда. Бир сўз билан айтганда, теннис диёримизда қисқа фурсат ичида оммалашди.

Юртимизда ташкил этилаётган халқаро мусобақаларга тобора номдор теннис юлдузларининг ташриф буюраётгани, ушбу турнирларнинг юксак савияда ўтаётгани хориж мутахассислари томонидан эътироф этилаётгани қувонарли ҳол, албатта.

— Теннис Ўзбекистонда жуда жадал ривожланмоқда, — деди ОТФ Ижрочи директори Дейв Мейли журналистларга берган интервьюсида. — Буни мамлакатингиз терма жамоасининг Дэвис кубогида муваффақиятли иштироки, теннис билан шуғулланишга яратилган жаҳон стандартидаги шароитларда ҳам кўриш мумкин. Шунинг учун ҳам бу сафарги йиллик анжуманимизни Ўзбекистонда ўтказишга қарор қилдик. Шунингдек, республикангиздаги теннисни ривожлантириш Жамғармаси билан ҳамкорликда Ўзбекистонда болалар теннисини янада тараққий эттириш, улар ўртасида турнирлар ўтказиш ниятидамиз. Бу борада ОТФ томонидан барча услубий ёрдамлар кўрсатилади. Мен 1993 йил ҳам юртингизга келган эдим. Шу ўтган вақт ичида бу ерда жуда катта ўзгаришлар юз берганига гувоҳ бўлдим. Ўйлайманки, яқин келажакда мамлакатингиздан дунё теннисчилари рейтингининг кучли ўнлигидан ўрин оладиган катта ракетка усталари етишиб чиқади.

Айтгандай, Дэвис кубогининг бу йилги баҳслари хусусида: биринчи босқичда сафарда хитойлик тенгдошларини мағлубиятга учратган терма жамоамиз 7-9 апрел кунлари Тошкентда Янги Зеландия катта ракетка усталарига қарши кортга тушади. Ушбу мусобақада Ватанимиз шарафини Олег Огородов, Дмитрий Томашевич, Вадим Куценко ҳимоя қилишади.

Осиё теннис федерациясининг йиллик конференцияси бугун ўз ишини якунлаб, унинг иштирокчилари эртага қадимий ва навқирон Самарқанд шаҳрига саёҳат қилишади.

Озод БЕК,
«Халқ сўзи» мухбири.

УЗОҚҚА ЧЎЗИЛМАГАН «БАЙРАМ»

Ўткир тиғ остида

Енгил даромад топиш илинжида бўлган кимса ҳеч нарсадан тап тортмаслиги, ҳатто бу борада оддий инсонийлик хислатларини ҳам ёддан чиқариши муқаррар. Раҳбарларнинг унинг қилмишларига кўз юмиб кетишлари эса ўша кимсани янада кутуртиради ва қилаётган қинғир ишларидан ўзи роҳатланиб, янги ва янги қилиқлар чиқараверади. Чунки у ўша пайтда доноларимизнинг «Қинғир ишнинг қийиғи қирқ йилдан кейин ҳам ошкор бўлади» деган ҳикматларини унутиб қўяди.

«Намангантранс» ҳиссадорлик бирлашмаси бош ҳисобчиси З. Мирзахолов ҳам «Қилмишни қилавераман, қонунни бузавераман, мансабимни суиистеъмол этавераман, барибир, ҳеч ким буни билмайди», дея калта ўйлаб, молиявий интизомга риоя этмай, қинғир ишини юргизаверди. Лекин Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Назорат-тафтиш бош бошқармаси мутахассислари корхонани тафтишдан ўтказишгач, унинг бу ўй-хаёллари саробга айланди.

З. Мирзахолов ўзига, оиласига ва ҳамкасбларига туз-нон, ризқ-насиба бераётган бу корхона маблағларини шунчалик жўн ўмардики, асти қўяверасиз. Банкдан олинган маблағларни ҳисобга олмаслик ва уларни касса ҳисоботига қўшмаслик унинг «ўзига хос» усулларидан ҳисобланади. Сиз «Ахир, бунинг учун қатъий тартиб бор-ку?» дея таажжубланишингиз табиий. Вазиятни тўғри англаган газетхонга яна бир қизиқ ҳолатни айтиб ўтишни жоиз билдик. Буни қарангки, «Ўзқурилишсаноатбанк»нинг вилоят бўлими мутахассислари Ж. Бойдадаев ва К. Ғуломовлар корхонани текширувдан ўтказишгач, унда касса интизоми бузилмаган, деган хулосага келишган. Текширув шунчалар «мукаммал» бўлганлигидан, ҳатто банк ходимлари айёр бош ҳисобчи ҳисобдан ўтказилмаган салкам 5 миллион сўм нақд пулни чўнтакка урганлигини сезмай қолишган.

Тўғрисини айтиш керак, «Намангантранс»даги моддий жавобгар шахслар «майда-чуйда» билан овунадиганлар хилидан эмаслар. Бирлашма хўжалик ишлари мудири С. Ғаффоров юқори ташкилотдан йўл чипталарини қабул қилишга жавобгар шахс ҳисобланади. Салкам уч йил мобайнида у 11529 та йўл чиптасини қабул қилиб олиб, аҳолига ҳам сотган, ўз манфаати учун ҳам ишлатган. Моддий бойликларнинг қолдиқлари ҳисоблаб чиқилганда, 6702 та ҳужжатсиз йўл чиптаси мавжудлиги аниқланди. Уларнинг қаёқдан келганлигини ҳеч ким айтиб бера олмади.

Йўл чипталари «операцияси»дан бош ҳисобчи ҳам четда қолмади. У чипталарнинг бир қисмини, аниқроғи, 320 тасини олиб қўйиб, уларни шахсий манфаатлари йўлида ишлатишдан ор қилмади.

Енгил бойлик орттиришнинг мазасини тотиб кўрган З. Мирзахолов ҳатто ҳужжатларни қалбакилаштиришдек ишни ҳам осонгина амалга оширди. Бу ҳолат «Намангантранс» ҳиссадорлик бирлашмаси билан Наманган ғишт заводи ўртасида тузилган шартномаларга икки томонлама риоя этилишини текшириш давомида аниқланди. Молиявий ҳужжатлар гўёки бирлашма сотиб олган 10 минг 400 та ғишт учун тўланган пулларда 70 минг сўм тафовут борлигини кўрсатди. Буни қарангки, хўжалик ишлари мудири С. Ғаффоров номига ёзилган иккита ишонч қоғозига кўра, қурилиш ашёси заводдан олиб кетилса-да, бирлашманинг молиявий ҳужжатларида бундай харид қайд қилинмаган. Текширув давомида эса хўжалик ишлари мудири ва бирлашма раҳбарининг имзоларини қалбакилаштириш орқали 10 минг 400 та ғиштни бош ҳисобчи ўз манфаати учун ишлатиб юборгани аён бўлди.

Очиғини айтганда, бош ҳисобчининг кирдикорлари «Намангантранс» ҳиссадорлик бирлашмаси раҳбари И. Абдураимовнинг назаридан негадир четда қолганлиги кишини таажжублантиради. Балки у раҳбар халқимизнинг «Еган оғиз уялар» деган доно ҳикматини ёдда тутиб, буларни кўрса ҳам кўрмаганликка олгандир? Нега дейсизми? Бўлмаса, эшитинг. Бирлашма асосан таъсисчилар томонидан ажратилган маблағлар ҳисобига фаолият кўрсатса-да, ана шу маблағлардан 1,8 миллион сўмига Дубай шаҳрига (Бирлашган Араб Амирликлари) 8 та йўлланма харид қилиниб, И. Абдураимов бирлашмага алоқаси бўлмаган кишиларга, чунончи, «Ўзавтотранс» корпорацияси режа-иқтисод бошқармасининг собиқ бошлиғи Г. Магай ва Поп тумани 12-автохўжалиги раҳбари И. Ҳошимовларга «мурувват» кўрсатиб, биргаликда сайру саёҳат қилишган. Шуниси қизиқки, саёҳатга чиққанларнинг биронтаси ҳам «Намангантранс» томонидан қилинган харажатларни қоплашни хаёлларига ҳам келтиришмаган.

Бирлашма маблағларини талон-торож қилиш ҳоллари турли кўринишларда намоён бўлган. Мазкур соҳага алоқаси бўлмаган олий ўқув даргоҳларида таълим олаётган талабаларнинг ўқишларини молиялаштириш, ўтказилмаган тақдимнома ва турли байрам тадбирларини уюштиришга маблағ ажратиш шулар сирасига киради. Қонунга хилоф равишда биргина турли байрам тадбирларини ўтказишга 1,3 миллион сўм пул ажратилиб, унинг 201 минг сўмига спиртли ичимликлар харид қилинган. Ана, байрам-у, мана, байрам!

Буни қарангки, бош ҳисобчи ўз жиғилдони ҳақида қайғурса, бирлашма раҳбари И. Абдураимов ўзи у ёқда турсин, қариндош-уруғларига ҳам бирлашма ҳисобидан ёрдам беришни унутмади. Биргина мисол. 1997 йили И. Абдураимовнинг укаси раҳбарлик қилаётган «Автосантехсервис» кичик корхонасига молиявий ёрдам сифатида 1 миллион сўм миқдоридаги пул маблағи қонунга зид равишда ўтказиб берилган. Тафтиш ўтказилган даврда кичик корхонанинг ҳисоб рақамида маблағ йўқлиги туфайли қайд қилинган пул бирлашмага қайтарилмаганлиги боис, ана шу бир миллион сўм бажарилган ишлар ҳисобига ўтказилган.

«Бизнинг кўчага ҳам байрам келди» қабилида иш тутган «Намангантранс» ҳиссадорлик бирлашмаси бош ҳисобчиси З. Мирзахолов уч йил мобайнида қонунга хилоф равишда жонажон корхонасига тегишли 12,8 миллион сўмни «йўқ» қилиб юборган. Ана шундан 5,3 миллион сўмини ўз чўнтагига урган бўлса-да, тафтиш давомида кўрилган чоралар натижасида унинг бир қисми бирлашмага қайтарилган. Собиқ бош ҳисобчи эса «кўчасига келган байрам»ни энди 12 йил давомида ўзгача бир шароитда хотирлаб юришига тўғри келади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИ МАТБУОТ ХИЗМАТИ.

Диққат: бевосита мулоқот

АЛЛО, СИЗНИ ВАЗИР ЭШИТАДИ!

Муҳтарам газетхон! Шу йил 6 апрелда соат 10.00 дан 12.00 гача «Халқ сўзи» — «Народное слово» газетхонлари учун Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш вазири Феруз Ғофурович НАЗИРОВ телефон орқали мулоқот соатлари ўтказади.

Агар соғлиқни сақлаш масалалари билан боғлиқ саволларингизга шахсан вазирдан жавоб олмоқчи бўлсангиз, ўша куни, қуйидаги рақамли телефонларга қўнғироқ қилинг:

(8-371) 144-10-33 ёки (8-3712) 41-16-80.

Айни пайтда вазирга берилажак саволларни олдиндан етказмоқчи бўлсангиз, иш кунлари соат 9.00 дан кеч соат 18.00 гача бевосита таҳририятимизга факс орқали (8-371) 133-09-85 га йўллашингиз ёки (8-371) 132-12-08 рақамли телефон орқали, оғзаки тарзда баён этишингиз ҳам мумкин.

Бевосита мулоқотга марҳамат!

Шу сонга хабар

ЧИГИТ УНИБ ЧИҚДИ

Поп туманида биринчи бўлиб «Найман» ширкат хўжалигининг 3-бўлимидаги Раҳмон Абдураҳмонов етакчилик қилаётган бригадаси далаларида плёнка остига экилган чигит униб чиқди.

Хўжаликларда очиқ усулда чигит экиш ҳам бошлаб юборилди. Бугунги кунгача 141 гектардан ортиқ майдонга барака уруғи қадалди.

Х. МАМАЖОНОВ.

Истиқлол манзаралари

ДЕҲҚОН ҲОВЛИСИ

Кир-адирлар пойида ястаниб ётган Маданият қишлоғи одамлари шаҳарликлардан бутунлай фарқ қилади: содда, дангал, тўғрисўз. Нафсониятига тегмасангиз бўлди, сизни бошига кўтаради. Қитиқ патига тегиб қўйсангиз борми, юрагида борини бир зумда тўкиб ташлайди. «Ўзбекистон» маҳалласида истиқомат қилувчи Турсунбой ака Юнусов хонадонида бўлганимизда, дастлаб мезбон билан гапимиз-гапимизга қовушмай турди. Гап орасида: «Қишлоқ шароитида шунча болани боқиш, кийинтириш осон кечмаётгандир?» деб сўраганимиздан кейин унинг дил қулфи очилиб кетди.

– Берсанг ейман, урсанг ўламан, дейдиган даврлар ўтиб кетди. Илгари кетмонни елкага ташлаб, далага борардик, кечга томон яна ўша ҳол такрорланарди. Ишимизда барака, унум бўлмасди. Топганимиз нончой эди. Ўшангаям шукр келтириб, яшабмиз-а?..

– Энди-чи?

– Айбга буюрмасангиз, бир гап айтайми?

– Айтинг.

– Ишлаб чарчамайдиган, яшаб роҳатини кўрадиган давр энди келди. Қанийди мўъжиза рўй берса-ю, бир айланиб, қадамидан ўт чақнайдиган йигит бўлиб қолсам.

– Ҳамқишлоқларингизнинг айтишича, «Андижон» жамоа хўжалигининг олди деҳқони экансиз. Пахтаобод тумани бўйича энг илғор ижарачи саналаркансиз. Хўжалик ишлари, уй-рўзғор юмушлари толиқтириб қўймаяптими?

– Етти ўғил-қизимиз бор. Шунча одамдан иш қочиб қутилармиди? Ўтган йили тўрт гектарда пахта етиштирдик. Ўттиз беш центнердан ҳосил олдик.

– Буғдойдан бўшаган майдонларда ҳам деҳқончилик қилгандирсиз?

– Тўғриси, биринчи бор буғдой экkан йилимиз кўп ер бекор қолиб кетди. Иккинчи экиндан дурустгина ҳосил олиш мумкинлигини ким хаёлига келтирибди, дейсиз? Энди бир қарич бўш ер топиб кўринг-чи? Ёз ўрталарига бориб, ҳамма ўзини буғдойдан бўшаган майдонга уряпти. Бири маккажўхори, бири шоли, яна бири сабзи, карам, турп экяпти.

– Сиз ҳам қараб турмагандирсиз?

– Бўлмасам-чи. Икки гектарда маккажўхори, ярим гектарда кунгабоқар ўстирдим. Қоп-қоп дон олдим.

– Мол-қўй дегандай...

– Шуни эпламасангиз, қишлоқда яшаб нима қиласиз? Битта соғин сигир бутун бошли оилани боқади-я. Худога шукр, уч бош сигир, тўрт бош қўйимиз бор.

Турсунбой ака ўчоқ бошида куймаланаётган аёлига овоз берди:

– Онаси, товуқлардан қанча?

– Йигирматадан ортиқ, нимайди, дадаси?

– Товуқларинг тухумлайдиямми?

– Кенжангиз ҳар куни бир дўппи тухум йиғиштириб олади.

– Ана, кўрдингизми, бизникилар тўрхалта кўтариб бозорга югурмайди. Сут, қатиқ, сузма-ю сариёғ, дегандай... Ҳаммаси ўзимиздан чиқади. Ўшанчун ҳам болаларимизнинг илиги тўқ, белида қуввати бор. Кетмон урса, сопи зириллаб туради, ишқилиб, синдириб қўймасин деб...

– Ҳовли атрофини ҳам дарахтларга тўлдириб ташлабсиз...

– Вақт ажратиб, ёзда бир келинг, меҳмон. Ҳовлимиздаги дов-дарахтлар шиғил мевага киради, кўриб танангиз яйрайди. Аёлим ҳар бир дарахтга исириқ тутатиб чиқади.

– Ирими шунақа-да, дадаси, – эрининг гапини қувватлади Раҳимахон ая. – Кўз тегмасин, дейман-да.

Турсунбой ака аёлининг ҳазил-мутойибасига бир чимдим табассум билан жавоб қайтарди. Пиёладаги чойдан ҳўплаб олгач, ҳикоясини давом эттирди:

– Йигирма беш туп гилосимиз бор. Ўн йил бўлди, ўстирганимга. Ҳозир роса кучга тўлди. Ишонасизми, пишган пайтида ҳар донаси ёнғоқдай-ёнғоқдай каттариб кетади. Қоп-қора. Мазаси оғзингизда қолади. Лабингизни бир-бирига чиппа ёпиштирмаса, мана, мен кафил.

– Сизнинг гилосларингиз бозорнинг олди бўлса керак?

– Бе, болалардан ортмайди. Роҳатини кўрайлик уларни. Бир қарасангиз, у шохда, яна бир қарасангиз, бу шохда гилосхўрлик қилгани-қилган. Ўзлари, камлик қилгандай, маҳалладаги тенгқурлариниям ёнларига олволишади, азаматлар.

Бир гап айтайми? Ҳаммамиз ҳам мана шу жужуқларни деб яшаяпмиз. Уларнинг яйрагани — сизу бизнинг яйраганимиз. Уларнинг соғ-омонлиги, униб-ўсиши — сиз-у бизнинг бахтимиз, тўғри эмасми? Ўтган йили рўзғордан ошиниб, тўнғич ўғлимни ҳовли-жойли қилдим. Биласизми, уй қуриб яйрадим. Худо хоҳласа, қолганларигаям шинамгина уйлар тиклаб бераман. Ҳамманиям ҳалолдан топгани яхшиликка буюрсин.

Деҳқон ҳовлиси... Етти-саккиз йил илгари 8-10 сотихли ҳовлиларнинг аксариятига фақат маккажўхори экиларди. Ҳовлининг бир бурчагини ғўзапоя ғарами, иккинчи бурчини хас-хашак уюми эгаллар эди. Беўхшов қурилган бостирма, молхона, товуқхона, тандир ҳовлини яна ҳам ғариб, файзсиз кўрсатарди.

Мустақиллик туфайли одамлар кийинишда, юриш-туришда шаҳарликлардан камимиз бўлмаслиги керак, деб ҳисобламоқдалар. Ҳовли-жойларини тартибга солмоқдалар. Ҳар бир дарахтдан тортиб, гиёҳгача дастурхон тўкинлигини таъминлашга хизмат қилиши керак, деб ҳисобламоқдалар. Буни биз Турсунбой ака Юнусов хонадони мисолида кўрдик.

Одилжон ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.
Андижон вилояти.

МУСАВВИРЛАР КЕНГАШИШДИ

Ҳамза номли Санъатшунослик илмий-тадқиқот институтида Ўзбекистон Бадиий ижодкорлар уюшмасининг бешинчи йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда уюшманинг ўтган йилги ижодий фаолияти ва 2000 йил режалари кўриб чиқилди. Бу ҳақда уюшманинг масъул котиби Шуҳрат Рашидов маъруза қилди.

Ўз фаолиятини асосан Аёллар йили мазмун-моҳиятига йўналтирган уюшма аъзолари ўтган йили баракали меҳнат қилдилар. Улар тасвирий санъатнинг инсон тарбияси, руҳи ва онгига таъсири беҳад эканлигини ҳисобга олган ҳолда ўзларининг ҳар бир асарида шахс, оила, жамият, Ватанга меҳр-муҳаббат туйғусини ёрқинроқ ифодаладилар. Чунки одам ўзи туғилиб ўсган тупроқни севмас, қадрламас экан, унинг яшашидан ҳеч қандай мақсад бўлмайди. Баҳодир Жалолов, Акмал Нуриддинов, Акбар Раҳимов ва Азиза Маматованинг шахсий кўргазмалари ана шу жиҳатдан томошабинлар меҳрини қозонди. Уларни ўйлашга, фикрлашга, эл-юрт ташвишида яшашга ундайди.

Уюшманинг халқаро «Олтин мерос» хайрия жамғармаси билан ҳамкорликда ўтказган «Санамлар сардори» кўрик-танлови ғолиблари Г.Раҳмонова, Г.Ражабова ва Г.Султоновалар асарларида эса бугунги ўзбек аёлининг турмуш тарзи, ўй-кечинмалари кўзга ташланади.

Абдулла Қодирий мукофоти совриндори, Ўзбекистон Бадиий академиясининг ҳақиқий аъзоси, истеъдодли рассом Алишер Мирзаевнинг юбилей кўргазмаси ва ижодий альбоми тақдимоти ўтган йилнинг энг сара ютуқларидан бири бўлди. Темур Саъдуллаев билан Тўлаган Тожихўжаев йилнинг энг яхши ижодкори республика танловида ғолиб деб топилдилар.

Ёш истеъдодларга ҳар томонлама ғамхўрлик кўрсатиш, уларнинг асарларини нафақат республикамизда, балки чет элларда ҳам тарғиб этишга алоҳида эътибор берилди. Чунончи ўтган йилнинг ноябр ойида Хиросимадаги мемориал музейда бўлиб ўтган 14-халқаро болалар расмлари кўргазмасида беш нафар ёш ўзбекистонликлар ўз асарлари билан қатнашдилар. Республика тасвирий ва амалий санъат лицей-интернатининг 6-синф ўқувчиси Мадина Толипова «Ёз» деб номланган асари учун Гран-при мукофотини қўлга киритди. Қолган тўрт нафар иштирокчи эса қимматбаҳо эсдалик совғалари билан тақдирландилар.

Уюшманинг бу йилги режаси ҳам ранг-баранг ва кенг кўламли. Мустақилликнинг 9 йиллигига бағишланган кўргазмага йил бошиданоқ катта тайёргарлик бошлаб юборилган. Йил давомида Соғлом авлод йили, Имом ал-Мотуридийнинг 1130, Бурҳониддин ал-Марғинонийнинг 910, Камолиддин Беҳзоднинг 845 йиллиги муносабати билан қизиқарли кўргазмалар ташкил этилади. Шунингдек, шахсий кўргазмалар, ҳайкалтарошлик бўйича халқаро симпозиум кўргазмаси, З.Саиджонов, О.Муинов, А.Мамажоновнинг юбилей кўргазмалари ҳам тасвирий санъат ихлосмандларига манзур бўлади, деб ўйлаймиз.

Йиғилишда уюшмага янги аъзолар қабул қилинди ва 1999 йил давомида миллий бадиий санъат ривожига муносиб ҳисса қўшган ижодкорлар — Файзулла Аҳмадалиев билан Зебо Шарипова тақдирланди.

Ҳиндистон элчихонаси қошидаги ҳинд маданий маркази директори Камар Раис ва Миср Араб Республикаси элчихонасининг маданият ишлари бўйича атташеси Мамдук Аддасукий жаноблари сўз олиб, ўзбек тасвирий санъати намояндалари билан ҳамкорлик самарали натижалар бераётгани хусусида гапирдилар.

«Санъат гўзалликдир, гўзаллик эса инсонларни ҳамиша эзгулик ва ёруғликка чорлайди,» — дейишди улар бир оғиздан. Ўзбек тасвирий санъати бу жиҳатдан ўз ўрнига эга. У XXI асрга ўзига хос фазилатлар билан кириб бораётир.

Япония элчихонаси маданият ишлари атташеси, жаноб Акихиро Такенака 14-халқаро болалар расмлари кўргазмасида ғолиб чиққан Ўзбекистоннинг беш нафар бўлажак рассомларига бош соврин — Гран-при ва эсдалик совғаларини топширди.

Феруза АҲМЕДОВА.

«Ташаббус-2000»

«УМИД» — ТАНЛОВ ҒОЛИБИ

Фарғонада тадбиркорлар, фермерлар, ҳунармандлар, ўртасида «Ташаббус» танловини ўтказиш тобора анъанавий тус олиб бораяпти. Бу йилги танлов ғолибларини аниқлашда хорижбоб, харидоргир маҳсулотлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш, тадбиркорларнинг касб маҳорати, қобилиятлари, билим даражасига алоҳида эътибор берилди.

Айниқса, фермерлар ўртасидаги баҳслар муросасиз ўтди. Ўзбекистон туманидаги Имомали Назаров раҳбарлик қилаётган «Умид» фермер хўжалиги эришаётган ютуқлар кўпчиликнинг эътиборига тушди. Гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар етиштириш ҳамда ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилган хўжалик танловнинг вилоят босқичи ғолиби бўлди.

Данғара туманидаги Мақсуджон Расулов етакчилик қилаётган «Фарғона» хусусий ишлаб чиқариш фирмаси эришган кўрсаткичлар энг юқори баҳоланди ва ҳақли равишда «Энг яхши тадбиркор» танловининг ғолиби бўлди. «Энг яхши ҳунарманд» соврини бу сафар ҳам марғилонликларга насиб этди. Гулбаҳор Сайфуддинованинг миллий либослар, чокли буюмлар, каштачилик, зардўзлик, дўппидўзлик намуналари миллий руҳ ва халқ анъаналарини сақлаб қолганлиги учун ҳам кўпчиликнинг эътиборига тушди. «Энг яхши тадбиркор аёл» шарафига эса Бувайда туманидаги «Саховат» фирмаси раҳбари Манзурахон Турғунова сазовор бўлди.

Н. СОБИРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЗАМИН ДАРМОНДОРИСИ

Қўқондаги «Суперфасфат» акциядорлик жамиятида қишлоқ хўжалиги учун зарур бўлган турли минерал ўғитлар ишлаб чиқарилади. Жамият аъзолари ҳар йили 200 минг тоннадан зиёд ўғитни деҳқонларга етказиб беришади. Шу кунларда янги ҳосил учун тайёрланган ўғитлар пешма-пеш олиб кетилмоқда.

Шунингдек, корхонада имкониятлардан келиб чиққан ҳолда халқ истеъмоли молларини ҳам ишлаб чиқариш йўлга қўйилган. Теридан тайёрланаётган турли маҳсулотлар шулар жумласидандир. Бу борада жамоанинг ихтирочи ва ташаббускор муҳандиси Махсудали Эргашевнинг хизматлари катта бўлмоқда. У жамиятда 30 йилдан буён меҳнат қилиб келмоқда.

СУРАТЛАРДА: муҳандис Махсудали Эргашев; тайёр маҳсулотлар деҳқонларга жўнатилмоқда.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ
олган суратлар.

Тақдимот

ОПЕРАМИЗНИНГ ЁРҚИН ЮЛДУЗИ

Ҳужжатли киномиз яна бир янги асар – «Муяссар» деб номланган фильм билан бойиди. Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Давлат академик катта театри солисти. Ўзбекистон ва Қорақалпоғистон халқ артисти, республика Олий Мажлиси депутати Муяссар Раззоқованинг ҳаёти ва ижоди ҳақида ҳикоя қилувчи ушбу фильмнинг тақдимот маросими республика Киночилар уйида бўлиб ўтди. Фильм сценарийсини А. Ёқубхўжаев ёзган, режиссёр С. Назармуҳамедов, оператор Ҳ. Ҳасанов суратга олган.

Фильм Мустақиллик майдонида бўлаётган байрам тантаналари билан бошланади. Сўнгра байрамда Ватан ҳақида янги қўшиқ куйлаётган Муяссар Раззоқова пайдо бўлади. У Мустақил ва озод Ватан ҳақида ғурур ва фахр билан жўшиб куйламоқда. Гўё унинг ўктам овози майдондан ҳам олис-олисларга тараләтир, тингловчилар қалбида мардлик, жасорат туйғуларини муҳрлаётир. Қўшиқ теграсида мустақил Ватан манзаралари аста-секин намоён бўла бошлайди.

Муяссар Раззоқовани таниқли қўшиқчи сифатида биламиз ва қадрлаймиз. У театр санъати оламида опера юлдузи деган юксак баҳога сазовор бўлди. Бу улуғ ном фақат машҳур санъаткорлар Ҳалима Носирова, Саодат Қобуловагагина насиб этган. Бундай ноёб овоз эгаларини операнинг ватани бўлмиш Италияда бельканто деб аташади.

Фильмда санъаткорнинг қўшиқ оламига кириб келиши, ижод йўли турли лавҳаларда ёрқин бўёқлар билан очиб берилган. Режиссёр Собир Назармуҳамедов фотосуратлардан унумли фойдаланиб, санъаткорнинг кўламли характерини яратишга муваффақ бўлган. Суратларда Муяссарнинг болалиги, мактабда ўқиган кезлари, ота-онаси, дўстлари акс этган бўлиб, улар экранда воқеаларни бир-бири билан боғлашда асосий воситачилик вазифасини бажарган. У туғилиб ўсган маскан — Қорақалпоғистон Республикаси Беруний туманида мактабда ўқиб юрган чоғларида «Марҳабо, талантлар», «Санъат ғунчалари» танловларида қатнашиб, ҳамиша биринчи ўринни эгаллайди.

Ушбу танловлардан бирининг ҳайъат раиси бўлган машҳур санъаткор Саодат Қобулова ундаги ноёб овозни пайқаб, уни Тошкент Давлат консерваториясига ўқишга таклиф қилади.

Фильмда устоз ва шогирднинг консерваториядаги тинимсиз машқлари, Муяссарнинг изланишлари, тиришқоқлиги анча кенг тасвирланган. Унинг ҳаётида бешинчи курсдаёқ Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Давлат академик катта театрига ишга таклиф қилиниши катта воқеа бўлди. Бу қутлуғ даргоҳда у чинакам опера юлдузи бўлиб танилди. Дастлаб С. Юдаковнинг «Майсаранинг иши» операсида Ойхон, М. Ашрафийнинг «Дилором» операсида Дилором образларини катта маҳорат билан саҳнага олиб чиқди. Ва томошабинларнинг, мутахассисларнинг юксак баҳосига сазовор бўлди. Бу ҳолатларнинг барчаси фильмда ўз ифодасини топган.

Режиссёр ва операторнинг маҳорати туфайли у ижро этган машҳур итальян композитори Жузеппи Вердининг «Травиата», «Риголетто», «Бал-маскарад» операларида яратган ажойиб образлари турли талқинлар орқали кўрсатилган. Томошабин Муяссарни гоҳ саҳнада, гоҳ машғулотда, гоҳ устозлари даврасида хуллас, изланишлар жараёнида кўради. Operanинг қандай туғилиши ва яратилишига гувоҳ бўлади.

Фильмда унинг халқаро кўрик-танловларда қатнашиб, ғолиблар сафидан ўрин олаётгани алоҳида кўрсатиб ўтилган. Масалан, у 1997 йили Италияда бўлиб ўтган ёш опера қўшиқчиларининг халқаро танловида қатнашиб, дунёнинг энг кучли хонандалари қаторидан жой олади. Ҳайъат раиси, машҳур опера санъаткори Ренато Скотто унга ғолиблик дипломини топширар экан: «Сени нурли келажак кутмоқда, сендаги ноёб овоз ҳаммада ҳам бўлавермайди, уни ниҳоятда эҳтиёт қил», деб унга омад тилайди.

Фильмда Муяссар Раззоқова ижро этиб келаётган миллий қўшиқлардан ҳам намуналар берилган.

Хуллас, «Муяссар» ҳужжатли фильми халқимизни опера санъати билан яқиндан таништиради. Бу санъатга муҳаббат уйғотади. Ёшларни маънавий камол топишга, миллий операмизни тушунишга, қадрлашга ўргатади. Биз эса, операмизнинг ёрқин юлдузи Муяссар Раззоқова ҳали саҳналарда ажойиб образлар яратишига, ўзбек операсини жаҳон саҳнасига олиб чиқишига ишонамиз.

Ашурали ЖЎРАЕВ.

Таълим тизимида ислоҳотлар

ЯНГИ ЗАМОН ЁШЛАРИ

БУЛАРГА ҲАВАСИМ КЕЛАДИ

“Биз Ўзбекистонда бундай ўта замонавий ўқув юртини кўрамиз, деб ўйламагандик... Ҳайратда қолдик”. “Ўзбекистондаги таълим ислоҳотлари тўғрисида кўп эшитгандик. Бу ерга келиб, чиндан ҳам чуқур ўзгаришлар юз бераётганлигига гувоҳ бўлдик”. “Ҳатто, Германияда ҳам кўпчилик бундай коллежни ҳавас қилишади”...

Тошкент қурилиш-коммунал коллежида яратилган замонавий шарт-шароитлар билан танишган хорижлик меҳмонлар ўз таассуротларини ана шундай изҳор этишмоқда. Бу ерда меҳмон бўлган Россия Олий таълим Академияси президенти Анатолий Шукшунов республикамизда амалга оширилаётган таълим ислоҳотларига шундай баҳо берган эди: “Россияда ҳам бу соҳада ислоҳотларга қўл урилган, лекин улар ўлда-жўлда қолиб кетаверган. Назаримда, сизларнинг энг асосий ютуғингиз — таълим тизимини ривожлантиришнинг Миллий дастури қабул қилинганлиги ва уни амалга оширишга бевосита Президентингизнинг ўзи раҳбарлик қилаётганидадир”.

Яқинда бу масканга ташриф буюрган Осиё тараққиёт банки вакили, асли япониялик бўлган аёл эса коллеж ҳовлисига кириши биланоқ ҳайратини яширолмади.

— Бу коллеж хусусий бўлса керак, албатта? — дея сўради ўқув юрти раҳбари Аббос Хўжаевдан. — Айтинг-чи, у қайси миллионерга тегишли?

— Йўқ, коллежимиз ҳукумат қарори билан тўлиқ давлат ҳисобидан қурилган, — дея изоҳ берди Аббос Аъзамович. — Унинг эгаси ҳам давлатнинг ўзи.

— Йўғ-е, наҳотки? — дея ишонқирамай унга қаради хорижлик меҳмон. — Хўш, унда талабалар ўқиш учун йилига қанча ҳақ тўлашади?

— Коллежимизда ўқитиш бепул, — деди директор. — Ҳамма харажатларни давлат ўз зиммасига олган. Шунга яраша, талабалардан фақат чуқур билим олиш талаб этилади.

— Қойил! — деди меҳмон ҳозиргина дарсдан чиққан ёш йигит-қизларга ҳавас билан боқиб. — Бу ёшларга ҳавасим келади. Ахир, бизнинг мамлакатимизда коллежларда ўқиш учун пул тўланади-да.

Чиндан ҳам, Тошкент қурилиш-коммунал коллежи ҳар жиҳатдан жаҳон андозаларига тўлиқ жавоб беради. Энг муҳими, тўрт қаватли, 900 ўринли бу ўқув маскани ниҳоятда қисқа — саккиз ой ичида қуриб битказилди ва ўтган йилнинг 2 сентябрида талабалар ихтиёрига топширилди. Коллежнинг очилиш маросимида Президентимиз Ислом Каримов ҳам иштирок этиб, бу ерда яратилган замонавий шарт-шароитлар ва имкониятлар билан яқиндан танишган ва жуда мамнун бўлган эдилар. Шу асնода у киши бир муҳим фикрни ҳам билдириб ўтган эди. “Агар кечаги кун нуқтаи назари билан қарайдиган бўлсак, бундай коллежнинг бунёд этилиши катта ютуқ ҳисобланади, — деган эди Президентимиз. — Аммо эртанги кун талабларини ҳисобга олганда, бу ҳали чегара эмас. Келажакда бу борада яна кўп ишлар қилишимиз зарур”. Дарҳақиқат, Ўзбекистонда таълим ислоҳотлари жадаллашмоқда. Замонавий коллежларнинг барпо этилаётганлиги ҳам ана шу ислоҳотларнинг дастлабки натижаларидир. Келажакда ундан ҳам зўррок , замонавий ўқув юртлари қурилишига шубҳа йўқ.

ПОЙДЕВОР БАҚУВВАТ БЎЛСА...

Тўғри, бизда илгари ҳам ўрта махсус таълим мавжуд эди. Шундай экан, ушбу йўналишдаги бугунги таълим тизими кечагисидан нимаси билан фарқ қилади, деган савол туғилиши табиий. Бу сўроққа жавобни ҳам аввало, Кадрлар тайёрлаш миллий дастуридан топиш мумкин. Унга кўра янгича руҳдаги ўрта махсус, касб-ҳунар таълими республикамиздаги таълим турларининг таркибий қисмларидан бири ҳисобланади.

Тошкент қурилиш-коммунал коллежининг моддий-техника базаси тубдан ўзгарди. Ўқитишнинг эскирган техник воситалари ўрнига замонавий ускуна ва жиҳозлар ўрнатилган. Ҳозир бу ерда ички радио тармоғи ва тўртта каналини қамраб олган ўқув телемарказин мавжуд бўлиб, уларга барча ўқув хоналаридаги телевизорлар ҳамда радио нуқталари уланган. Шунингдек, хоналар замонавий короскоплар, “видеокўзлар”, ўқув лабораториялари эса мультмедиа тармоғи билан жиҳозланган. Илгари фойдаланиб келинган “Правец” ва “Осиё” типидаги маънавий эскирган компьютерлар ўрнига “Pentium-II” базасида жиҳозланган компьютер синфлари ташкил қилинган. Бундай қулайликлар эса ўз навбатида, ўтилаётган мавзуларни талабаларнинг чуқур ўзлатиришлари, дарс вақтининг тежалиши имконини бераяпти.

Шу ўринда қиёслаш учун бир неча мисолларни келтириб ўтсак. Авваллари математика дарсида ўқитувчи битта формулани доскага ёзиш учун ўн беш-йигирма дақиқа сарфлаган бўлса, эндиликда мультмедиа ускунаси кўмагида уни тайёр ҳолда ўқувчиларга кўрсатиб беради. Бу ускуна ҳатто, дарс мавзусини турли хил ўқув мультфильмлари воситасида ҳам “тушунтириб” беради. Бу эса мавзунинг талаба хотирасида умрбод ўрнашиб қолишига ёрдам беради. “Видеокўз” ускунаси қоғозга туширилган ҳар қандай шакл ва ёзувни доскада акс эттириб беради. Натижада дарс самарадорлиги кескин ортиб, тўқсон дақиқада талабаларга аввалгидан кўра тўрт-беш баравар кўпроқ билим беришга эришилаяпти. Шунингдек, коллежда энг замонавий дастгоҳ ва ускуналар ўрнатилган еттита ўқув устахоналари, қишки ёпиқ спорт зали, теннис корти, бассейн, футбол майдонидан иборат спорт-соғломлаштириш комплекси мавжуд. 300 ўринли кенг, ёруғ, нақшинкор тантаналар зали ҳамда 210 ўринли ошхона ва буфет талабаларга хизмат кўрсатмоқда. Хуллас, коллежнинг моддий-техник базасига ҳар қанча ҳавас қилса, арзийди.

МЕҲНАТ БОЗОРИДА КИМНИНГ “БОЗОРИ” ЧАҚҚОН?

Кадрлар тайёрлаш Миллий дастурида касб-ҳунар коллежлари етиштириб берадиган мутахассислар келажакда ўз ўрнини топа олиши лозимлиги алоҳида таъкидланган. Бу — улар олдига қўйиладиган энг асосий талаблардан бири. Бунинг учун ёшларга танлаган касблари бўйича чуқур билим бериш зарур. Қолаверса, бугунги кунда улар бир эмас, бир неча йўналишлар бўйича мутахассисликни эгаллашлари талаб этилади. Айнан ана шу янгилик Тошкент қурилиш-коммунал коллежида йўлга қўйилган. Бу ерда қурилиш, коммунал хўжалиги, архитектура ва иқтисодиёт соҳалари бўйича жами ўнта йўналишда малакали мутахассислар тайёрланаяпти. Эътиборли жиҳати, ҳар бир соҳа мутахассислари бир вақтнинг ўзида уч-тўрт касбнинг эгаси бўлиб чиқишади. Мисол учун, “Сув таъминоти ва оқава сув тизимлари устаси” йўналаши бўйича ўқиётган талаба чилангар, монтажчи, электргаз-пайвандловчи ҳамда “Б” ва “С” тоифасидаги автомобиль ҳайдовчиси мутахассисликларини ҳам ўзлаштиради. Хўш, эртага меҳнат бозорида битта мутахассислик эгаси билан бир касбий йўналиши бўйича тўртта мутахассислик эгасининг ўрни қандай бўлади? Бу борадаги рақобатда кейингиси устун келиши ойнадай равшан.

— Биз республика “Сувсоз” тресті билан ҳамкорлик қиламиз, — дейди Аббос Хўжаев. — Дастлаб ана шу янгиликни трест раҳбарларига айтганимизда, рости, улар ишонишмади. Бундай мутахассисга эга бўлиш уларнинг азалий орзуси экан. Чунки шу чоққача битта махсус техник хизмат кўрсатиш машинасида слесарь, сантехник, электргаз-пайвандчи ҳамда ҳайдовчи хизмат қилар экан. Мабодо, улардан бирортаси келмай қолса, бригада ишга чиқолмас экан. Бизнинг коллежда тайёрланган битта мутахассиснинг ўзи ана шу тўрт одамнинг ишини бажариши мумкин.

Бу усул ҳар томонлама самаралидир. Трест раҳбарлари, агар сизлар шундай мутахассислар тайёрлаб берсангиз, ҳар бирига бутун бошли махсус техник хизмат кўрсатиш машинасини ажратиб, тўртала ходимнинг ҳам ойлик маошини қўшиб берар эдик, дейишди.

Биз коллежнинг иккинчи қаватида жойлашган компьютер синфларидан бирига кирганимизда у ерда бир гуруҳ талабалар дарсдан ташқари компьютер сирларини ўрганишаётган экан. Уларнинг айримлари билан суҳбатлашдик.

— Ўзим шу атрофдаги маҳаллада яшайман, — дейди бухгалтерлик ҳисоби гуруҳи биринчи курс талабаси Лобар Зияева. —Коллеж қурилгач, мактабда 9-синфни битирдиму, ҳавас билан бу ерга ўқишга кирдим. Дарслар энг замонавий ўқув қуроллари ёрдамида, чуқурлаштирилган ҳолда ўқитилаяпти. Мактабдагидан жуда катта фарқ қилади. Бўш вақтларимда қўшимча равишда компьютер билан ишлашни чуқурроқ ўрганишга ҳаракат қилаяпман. Чунки биз эгаллаётган мутахассисликни усиз тасаввур этиб бўлмайди. Яқиндан бошлаб инглиз тили тўгарагига ҳам қатнай бошладим.

Биринчи курс талабалари Сардор Қулабдуллаев, Мирабзал Абзаловлар ҳам шундай фикрларни билдиришди. Уларнинг сўзларидан ўз келажагига бўлган қатъий ишонч, ёшларга хос ғайрат-шижоат руҳи сезилиб турарди. Дарҳақиқат, бундай ёшлардан келажакда кўп нарсалар умид қилиш мумкин. Чунки улар янги замоннинг янгича талаблари асосида таълим олишаяпти.

Ғафур ШЕРМУҲАММАД,
“Халқ сўзи” мухбири.

Тавба - тазарру

МЕН КАБИ ҒАФЛАТДА ҚОЛМАНГ...

Мен Наманган туманидаги Ғирвон қишлоғиданман. Вилоят сут маҳсулотлари ҳиссадорлик жамиятига қарашли Наманган-Швеция қўшма корхонасида ишлайман. Маҳалла-кўйда ўзимга яраша обрў-эътиборга эгаман. Бироқ яқинда рўй берган бир нохуш воқеа туфайли, сал бўлмаса эл-юрт нафратига учраёзгандим. Хайриятки, тегишли хизмат ходимлари жонимга аро киришди. Мен бандаи ғофилни бир умрлик иснoддан асраб қолишди.

Гап шундаки, кўзимнинг оқу қораси — яккаю ягона ўғлим Абдували ўзгаларнинг йўл-йўриғига юриб, бир муддат аросатда қолган экан. Юртимиз тинчлигини кўролмайдиган айрим кимсалар «Сенга Қуръон илмини ўргатамиз», деб амалда унинг онгини заҳарламоқчи бўлган эканлар. Бахтимга ҳуқуқ-тартибот хизмати масъул ходимлари буни вақтида пайқаб қолишибди. Шу боис март ойи бошларида ўғлимни сўроққа чақиришди. Масалага ойдинлик киритилгунча, орадан уч кун ўтди. Бу уч кун мен учун уч йилдан ҳам ортиққа чўзилди. Пировардида, Абдували ақидапарастлик оқимига аъзо бўлишга, қасамёд қабул қилишга улгурмаганини аёнлашди. Ғаламисларнинг ширин ёлғонларига учиб, хато йўлга кира бошлаганига бир баҳя қолганидан пушаймонда эканлигини билдирди. Астойдил тавба-тазарру қилди.

Яхши одамларнинг садағаси кетсанг арзийди! Ўғлимга ишонишди. Авф этиб, уйга қўйиб юборишди. Мен бунинг учун улардан ҳам, мустақил Ўзбекистонимизнинг равнақи йўлида тинмай ғамхўрлик қилаётган, адашганларга нисбатан бағрикенглик кўрсатаётган Юртбошимиздан ҳам беҳад миннатдорман. Шу билан бир қаторда, ота-оналарга, қишлоқ-маҳалла оқсоқолларига, жамики юртдошларимга айтар сўзим бор: сизлардан илтимос, мен каби ғафлатда қолманг. Ёшларнинг юриш-туришларидан, нима ишлар билан шуғулланаётганликларидан мудом бохабар бўлинг. Бир болага етти маҳалла ота-она эканлигини унутманг. Фарзандларингизни ҳамиша тўғри йўлга бошланг. Шунда кўнглингиз хотиржам, юртимиз тинч бўлади.

Мен Ўзбекистондаги барқарорликка бундан кейин ҳам ҳеч қандай қора кучлар раҳна сололмаслигига, халқимизнинг жипслиги йўқолмаслигига чин дилдан ишонаман.

Алихон МУРОДОВ, ишчи.
Наманган тумани.

Муносабат

РАҲБАР ЭЛНИНГ КЎЗИДА ЯШАЙДИ

Халқ депутатлари Сурхондарё вилоят кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида Юртбошимиз Ислом Каримовнинг изтиробга тўлиб айтган гапларини иймони бор инсон хотиржам тингламаган, кўрмаган бўлса керак. У киши таъкидлаганидек, ислоҳот одамлар учун, бугунимиз ва эртамиз учун хизмат қилмоғи шарт. Эркинлаштириш, қишлоқ хўжалигига янги ғоя ва усулларни олиб кириш, деҳқонга тўсиқ эмас, балки мададкор бўлиш тўғрисидаги гаплар мени тўлқинлантириб юборди.

Раҳбар от миниб оёқ остига қарамаса, умум ишида барака бўлмайди. У шахсий ҳаёти, ташаббускорлиги, изланувчанлиги билан алоҳида ажралиб туриши, ортидан элни эргаштира билмоғи шарт.

Мен бир неча йилдан буён фермерлик қилиб келаман. 51 гектар ерим бор. 1999 йилда бир миллион сўмдан кўпроқ фойда олдик. Бу йил ҳам пахта экамиз. Эрта-индин чигит экиш тугалланади. Плёнка остига экилган майдонда ниҳоллар бир текис униб чиқди. 1 апрелдан ишлов беришни бошлаб юборамиз. Мўлжалимиз плёнка остига экилган майдондан 45 центнердан, қолган 46 гектар майдондан 30 центнердан ҳосил етиштиришдир. Мен билан далада меҳнат қилаётганларнинг ҳар бири ўтган йили 200-250 минг сўмдан даромад олишди.

Юртбошимизнинг Сурхондарёда айтган гаплари бизнинг вилоятга ҳам тегишлидир. Бундан биз деҳқонлар ҳам, раҳбарлар ҳам хулосалар чиқариб олишимиз керак.

У. ЎСАРОВ,
Боёвут туманидаги
У. Юсупов номли ширкат
хўжалиги фермери.

МУХБИРНИ ҚУВГАН РАИС

Ҳайитмурод Фармоновни яхши танисангиз керак. У узоқ йиллар Нишон туманига раҳбарлик қилган. Айни пайтда нафақа ёшида. Шунга қарамай, туман деҳқон ва фермер хўжаликлари уюшмасига бошчилик қилиб келмоқда. Бироқ ўзига анча-мунча бино қўйиб, раҳбарлик одобини унутган кўринади. Бундай дейишимнинг ўзига хос сабаби бор.

Ана холос!

Яқинда бизда Ҳайитмурод Фармонов раҳбарлигидаги уюшма фаолиятига бағишланган таҳлилий эшиттириш тайёрлаш режаси туғилди. Туман қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Сероб Раҳмонов ҳамда «Мелиотаъмир» ишлаб чиқариш корхонаси раҳбари Ҳусан Пўлатов ҳамроҳлигида раис қабулига кириб бордим. У негадир бизни рўйхуш бермай қаршилади. Муддаомни эшитгач, ҳе йўқ-бе йўқ, бирданига тутақиб кетди. «Ҳозир, – деди гапимни чўрт кесиб, – сен тугул ҳоким ёки прокурор келса ҳам, ҳеч қанақа маълумот бермайман, тушундингми?»

Очиғи, бу қўрслик кўнглимга қаттиқ ботди. Шундай бўлса-да, сир бой бермадим. Бамайлихотир репортёрим қулоғини бурадим. Бундан раиснинг баттар жаҳли чиқиб кетди. Ўрнидан тура солиб, микрофон симини узиб ташлашга уринди. Ўзимни эса «Йўқол, бу ерда қорангни кўрсатма», дея хонасидан ҳайдаб солди.

Начора, унинг ҳақоратомуз сўзлари чала-ярим муҳрланган оҳанграбо тасмасини кўтариб, ортимга қайтдим.

Қайтаётиб кўп ўйладим: Ҳайитмурод Фармонов нима учун вилоят радиоси мухбири билан суҳбатлашишни хоҳламади? Нима учун бошқаларнинг олдида унга нисбатан қўполлик қилди? Бу шунчаки оммавий ахборот воситаси вакилини менсимасликми ёки қўрққан олдин мушт кўтарар деганларидек, ўз ишидаги хато-камчиликларни хаспўшлаш учун беҳуда чиранишми? Ушбу саволларга ойдинлик киритишда, эҳтимол, Ҳайитмурод Фармоновга шундай масъулиятли вазифани ишониб топширган туман катталари ёрдам беришар. Эҳтимол, шунда бу воқеа мухбирларни менсимайдиган бошқа баъзи бир раҳбарларга ҳам сабоқ бўлар...

Дилшод ЯХШИБОЕВ,
Қашқадарё вилоят
радиосининг
катта муҳаррири.

ХАТЛАР — КЎНГИЛ ОЙНАСИ

Бунисига нима дейсиз?

БИЗ «ЁЗҒУВЧИ» ЭМИШМИЗ

Биз Олтинсой туманининг «Оқ олтин» жамоа хўжалигида яшаймиз. Қишлоғимиз шу ҳудуддан ўтувчи «Ҳазорбоғ» канали яқинида жойлашган. Шунга қарамай, биз оқарсувга ёлчимасдик, томорқаларимизни суғоришда қийналардик. Бу ҳақда юқори ташкилот-идораларга кўп бор мурожаат қилдик. Ниҳоят, 1998 йили талабимиз қондирилди. Катта маблағ ва техника ажратилиб, «Ҳазорбоғ»дан қишлоғимиз томон бир километрлик ариқ қазилди. Бироқ ўша кезлардан эътиборан канал бошқармасидагилар турли баҳоналар билан бизни ранжита бошладилар. Чунончи, ўтган йили авжи ёзда қулоқ бошини беркитиб қўйдилар. «Бу ариқ ҳисобда йўқ, шунинг учун хоҳласак, сув берамиз, хоҳламасак, бермаймиз», деб туриб олдилар. 2000 йилнинг 21 феврали куни эса трактор ёрдамида ариқнинг 180 метрлик қисмини бутунлай кўмиб ташладилар. Бу ишга масъул «Тўпаланг-Қоратоғ» канали бошқармаси бошлиғи вазифасини бажарувчи Равшан Раҳмоновдан сабабини суриштирдик.

Унинг жавоби қисқа ва кескин бўлди: «Сизнинг қишлоғингиз одамлари «ёзғувчи» халқ. Ариқни ҳам ҳаммаёққа «ёза-ёз» қилиб қаздирган. Бу ишга рухсат берган катта раҳбар ҳозир ишдан кетган. Энди ариқни кўмиб, йўл ўтказамиз».

Бизга яна «Сизлар томорқа сифатида фойдаланаётган ерлар аслида канал ҳудудига киради. Шу боис бошқарма билан шартнома тузинглар», дейишди. Хўп, бунисига розимиз. Қолаверса, ҳозирга қадар солиқ пулини тўлаб келаяпмиз, аммо сувни ўз вақтида ололмаяпмиз.

Хўш, икки ўртада пайдо бўлган низони ижобий ҳал этадиган одам борми? Биз ана шу масалада ёрдам сўраймиз. Томорқаларимизга сарфланган меҳнатимиз ва маблағимиз елга совурилмасин, ернинг умри беҳуда ўтмасин, деймиз.

О.БОБОЁРОВ, Н.ЭШБОЕВ,
Ж. ҚОСИМОВ, Ж. ХИДИРОВА ва
бошқалар (жами 10 имзо).

Бир кун келиб
минган чўпинг от бўлади,
Улоқларда
айирганинг зот бўлади.
Белда белбоғ,
номардликлар ёт бўлади,
Пешонангдан
ўргилайин, жон болам-а!

«Халқ сўзи» фуқаролар хизматида

«Пискент туманида 15 нафар Чернобил ҳалокати қатнашчилари истиқомат қилади. Уларнинг бари II ва III гуруҳ ногиронлари. Ҳозирги бозор иқтисоди шароитида рўзғоримизга ёрдам бўлармикан, деган ниятда икки гектар ер ажратиб беришларини сўраган эдик. Лекин нима учундир, мана, икки йил бўляптики, бизнинг масала ҳал бўлмай қолаётир».

ЕР АЖРАТИБ БЕРИЛДИ

Юқоридаги сатрлар таҳририятга мурожаат этган А. Мажидов, Р. Ёқубов, А. Назиров — ҳаммаси бўлиб тўққиз фуқаро имзо чеккан аризадан олинган. Газета мазкур масалани кўриб чиқишни Тошкент вилоят ҳокимлигига ҳавола этди. Яқинда вилоят ҳокимининг биринчи ўринбосари жаноб Р. Холматовнинг имзоси билан жавоб мактуби олинди. Унда айтилишича, Пискент тумани «Чернобил» ногиронлари хайрия жамғармасининг бир гуруҳ аъзолари номидан ёрдамчи хўжалик ташкил қилиш учун ер майдони сўраб ёзилган шикоят хати вилоят ҳокимлиги томонидан жойида, шу соҳага тегишли бўлган мутахассислар ҳамда хат муаллифлари иштирокида атрофлича қонун доирасида ўрганиб чиқилди.

«Чернобил» ногиронлари хайрия жамғармасига ёрдамчи хўжалик ташкил этиш учун Пискент шаҳар ҳудудидан икки гектар суғориладиган ер майдони бир йил муддатга берилди. Йил якунида ишлаб чиқариш кўрсаткичларига қараб бу майдонни доимий фойдаланиш учун ажратиб беришга келишилди.

«Чернобил» ногиронлари хайрия жамғармаси аъзолари юқоридаги таклифга розилик билдиришди.

ДУО ОЛГАН КАМ БЎЛМАС

Наврўзнинг йўлдоши эзгулик. Шу сабабданми меҳр-мурувват, оқибат, хайрия байрамини интиқ кутамиз. Ўзимиз билган, билмаган одамларга яхшилик қилгани, кўнглини кўтаргани ошиқамиз.

Андижон шаҳридаги «Ёшлик» хусусий савдо-ишлаб чиқариш корхонаси раҳбари Алижон Сиддиқов ҳар Наврўз ёрдамга муҳтож кишилар, кам таъминланган оилаларни бориб кўради. Мурувват кўрсатади. Бу сафар ҳам у бошлиқ жамоа 115 оилага энг кам бир ойлик иш ҳақи миқдорида ёрдам берди. 1-Байналмилал кўчасини газлаштиришга ва ичимлик суви келтиришга ҳисса қўшди.

Қўли очиқнинг йўли очиқ дейдилар. Алижон аканинг ишлари бароридан келаётгани, жамоа кун сайин бақувватлашиб бораётганлигининг боиси, эҳтимол ана шундай хайр-саховат эвазигадир.

О. ШОДМОНОВ.

ТУГУН

истак бўлса, унинг ечими топилар экан

Табиат ҳодисаларини ҳеч кузатганмисиз? Кузатган бўлсангиз, сезганмисиз: ёмғирга ҳомиладор булутлар баъзан осмоннинг бир бурчида ғуж-ғуж тўпланиб қолади. Аммо ёғиб-ёғолмайди, тарқаб-тарқалолмайди. Қовоқ уйганча муаллақ осилиб тураверади. Кўнгилга ғашлик устига ғашлик солаверади. Кейин тўсатдан сукунат бузилади. Дебочасига қиличдек чақмоқ ялт этади. Ортидан момақалдироқ наъра тортади. Дилгир булутлар чок-чокидан ситилиб кетади. Зум ўтмай шаррос ёмғир қуяди. Шаффоф томчилари ила борлиқ ғуборини ювади.

Инсон ҳам табиат фарзанди – унинг ажралмас бир бўлаги. Инчунун, охирги пайтлар ишбилармону тадбиркорларимизнинг, фермеру деҳқонларимизнинг дил дардлари жамланиб қолганди. Турли расмиятчилигу буйруқбозликларга дуч келаверганларидан сабр косалари анча-мунча тўлиб-тошганди. Вазирлар Маҳкамасининг ўтган йил якунларига ва 2000 йилнинг устувор йўналишларига бағишланган мажлиси бу жиҳатдан муҳим ўрин тутди. Асосий диққат-эътибор чийралиб қолган тугунларни ечишга қаратилди. Юртбошимиз теран таҳлилларга, кескин танқидларга бой маърузаси билан барча-барчани бу борадаги ғов-тўсиқларни парчалаб ташлашга даъват этди.

Мана, илк самараси: деҳқону тадбиркорлар енгил, эркин-эмин нафас олишди. Одатлари бўйича темирни қизиғида босишди. Кўп йиллик ғамташвишларини, ҳасрат-надоматларини катта-кичик давраларда очиқ-ойдин айта бошлашди. Жумладан, таҳририятимизга ҳам баайни шу хусусда ўнлаб мактублар, шикоят-аризалар келди. Улардан бири Оққўрғон туманидан бўлиб, мухтасар мазмуни тубандагича эди:

«Биз 1992 йилдан эътиборан фермерликка қўл урдик. Ўзимиз яшаётган Акмал Икромов номидаги жамоа хўжалигидан 2,5 гектардан ер олдик. Дастлаб чорвачилик маҳсулотлари етиштириш билан шуғулландик. Эл-юрт дастурхонини бойитишга бахоли қудрат ҳисса қўшдик. 1998 йилда фермерлар уюшмаси раҳбари еримизга пахта экишимизни маслаҳат берди. Бу юқори ташкилотлар буйруғи эканлигини тушунтирди. Рози бўлдик. Уюшма билан шартнома туздик. Кўкламу ёз астойдил ишладик. Эвазига мўл ҳосил тўпладик. Бироқ терим арафасида уюшмадагилар бошқача гап қилишди. «Пахтангизни жамоа хўжалигига топширасизлар, у билан ҳисоб-китоб қилишда ўзимиз ёрдамлашамиз», дейишди. Бунисигаям «хўп!» дедик.

Келаси йили бевосита хўжалик билан шартномалашдик. Қарамоғимиздаги майдонларга тағин пахта экдик. Режаларни тағин зиёдаси билан ўринлатдик. Келишувимизга кўра, биз топширган хомашёмиз учун, мавсум тугагач, узоғи билан бир ойлик муддат ичида пул ёки унинг қийматига тенг маҳсулот олишимиз керак эди. Шу боис орзу-умидларимиз бисёр эди. Афсуски, хўжалик зиммасидаги мажбуриятларини бажармади. Икки йиллик бўнак пулимизни ҳам, етиштирган ҳосилимизга тўланиши зарур маблағни ҳам тўлиқ бермади. Бу хусусда идорама-идора қатнайвериб, чарчадик. Ҳозир аҳволимиз оғир. Солиқларни тўлолмаяпмиз. Жарималар эса кун сайин кўпайиб бораяпти. Солиқ инспекцияси шуларни назарда тутиб, ишимизни хўжалик судига тақдим этиш учун ҳужжат тайёрлаяпти. «Тадбиркорбанк» ҳисоб рақамимизни ёпиб қўйиш арафасида.

Биз бу ҳақда бир неча бор туман ҳокимига мурожаат қилдик. Мушкулотимизни тушунтирдик. Лекин заррача фойдаси бўлмади. Илтижоларимиз инобатга ўтмади.

Хўш, энди қандай йўл тутайлик? Арз-додимизни яна кимга айтайлик? Бу кетишда ҳадемай банкротга учрашимиз мумкин.

А. Аҳмедов, М. Шойзоқов, Ҳ. Беркинбоев,
Қ. Шойзоқов, З. Жўраев, Ж. Худойқулов,
Т. Дўсматов, И. Бойматов».

Бир хат изидан

Озми-кўпми, чорак асрлик кузатишларимдан бир нарсани биламан: юқори маҳкамаларга ёки таҳририятларга шикоят ёзганларни маҳаллий раҳбарлар баъзан унчалик хушламайдилар.

Хайриятки, Оққўрғон сафаримда бундай нохушликларга рўбарў келмадим. Туман мутасаддилари масалага холис ёндошишди. Деярли бир овоздан «Сизларга мактуб битганлар ҳақ!» дейишди. Ҳокимнинг биринчи ўринбосари Тўйчи Бегимқулов, таъбир жоиз бўлса, бош қашишга ҳам вақт тополмай турган экан. Шунга қарамай, шикоят хатини бафуржа ўқиб чиқди. Мен билан узоқ суҳбатлашди. Пировардида, рўй-рост бир гапни айтди. «Пулини ололмай юрган бошқа деҳқонларимиз ҳам талайгина. Уларга жами 30 миллион сўм тўланиши керак. Биз барчасининг талабини тез кунларда қондириш чорасини кўрамиз», деди.

Туман солиқ инспекцияси бошлиғининг муовинлари Пўлат Абдувалиев, Умурзоқ Косбоевлар қонунан жаримани тўхтатиш имкони йўқлигини таъкидлашди. Айни чоғда, фермерларнинг ҳозирги аҳволини ҳисобга олиб, ишларини хўжалик судига оширмай туришга аҳд қилганликларини билдиришди. «Тадбиркорбанк» бўлими бошқарувчиси Учқун Алиев ҳам қўлидан келган ёрдамини дариғ тутмасликка сўз берди.

Деҳқон ва фермер хўжаликлари уюшмасининг туман вакиллиги директори Абдурасул Саидаҳмедов билан мулоқотимиз сал бошқачароқ кечди. Мен, аввало, оққўрғонлик деҳқон-фермерлар фаолиятига, улар эришаётган ютуқлар ҳамда камчиликларга қизиқдим. Суҳбатдошимнинг айтишича, туманда бундай кичик хўжаликлар сони бугунги кунда 340 тага етган. Уларга 4095 гектар экин майдони ажратиб берилган. Ер ҳақиқий эгасини топган. Натижада ҳосилдорлик кескин ошган. Чунончи, ўтган йили туманда режалар ортиғи билан бажарилди. Гектаридан ўртача 28,1 центнердан пахта, 30 центнердан буғдой, 35 центнердан макка дони, 128 центнердан картошка йиғиштириб олинган. Бу ютуқларга фермер хўжаликлари ҳам муносиб улуш қўшишган. Уларда юқоридаги кўрсаткичлар мутаносиб равишда 35,5, 45, 44,6 ва 150 центнерданга тўғри келган. Демак, эндиликда фермерларнинг ўзларига яраша мавқелари бор.

Ижобий силжишни Акмал Икромов номидаги жамоа хўжалиги мисолида ҳам кузатиш мумкин. 1998 йили об-ҳаво деҳқончилик учун ноқулай келгани боис хўжаликда пахта режаси барбод бўлади. Ҳосилдорлик 18,2 центнерда қолиб кетади. Ўтган мавсумда ҳам шунга ўхшаш ҳолат такрорланади. Гарчи режа уддаланса-да, ўртача кўрсаткич 26,6 центнердан ошмайди. Бизга хат жўнатган фермерлар эса ана шундай мураккаб шароитда ҳам сўзлари устидан чиқадилар, 29-34 центнердан ҳосил оладилар. Бироқ хўжалик адолатсизлик қилади. Шартноманинг айрим бандларини адо этмайди. Ёз фасли пахтага ишлов бериш учун вақтида техника ажратмайди. Терим даврида ишчи кучидан қарашмайди.

Ҳақиқий деҳқон ҳеч қачон лафзидан қайтмайди. Эл-улус олдида уялиб қолишни истамайди. Хўжалик кўмагидан умид узган фермерлар ғўза қатор ораларини юмшатиш учун қўл меҳнати сарфлашади. Эгат тортишда ота-боболаримиздан мерос ибтидоий усулни қўллашади. Эшак ва от кучидан фойдаланиб, ариқ очишади. Кузда эса ҳосилни ёғин-сочинга қолдирмай, навини бузмай саранжомлаб олиш мақсадида ҳашарчи ёллашади. Уларга ўз чўнтакларидан кунбай нақд ҳақ тўлашади. «Жилла қурса, пахтамиз пулини оламиз-ку», деган илинжда бўлишади.

Таассуфки, хўжалик бу борадаги мажбуриятига ҳам амал қилмабди. Қарабсизки, икки йил мобайнида аввалдан фермерлик қилиб келаётган Абдуманноб Аҳмедов 414363, Маҳмуд Шойзоқов 281615, Ҳасан Беркинбоев 201825, Қўчқор Шойзоқов 268800, З. Жўраев 219 минг сўмлик, кейинчалик улар сафига қўшилган янги фермер ва ижарачи деҳқонлар Икром Бойматов 380 минг, Тоҳир Дўсматов 240 минг, Ж. Худойқулов 25 минг сўмлик даромадини ололмайди.

Тўғри, ДФХУ вакиллиги директори Абдурасул Саидаҳмедов уларни ёлғизлатиб қўймайди. Ваъдасига мувофиқ, ёрдамлашмоқчи бўлади. Фермерлар пулини вакиллик ҳисобига ўтказиш, шу тариқа эгаларига етказиш тараддудини кўради. Аммо саъй-ҳаракатлари зое кетади. «Пахтабанк»дагилар: «Вакиллик нодавлат ташкилот», деб бу ишга изн беришмайди.

Шу ўринда бир гапни алоҳида таъкидлашим жоиз: фермерларнинг ўзларидан ҳам ўтган жойи бор. Негаки, улар хўжалик иқтисодий жиҳатдан ночорлигини яхши билишган. Ҳатто, айримлари 1994 йили топширган сутлари ҳақини ҳам ололмай доғда қолишган. Аммо бундан тегишли хулоса-сабоқ чиқармаганлар. Аҳволни кўра-била туриб, яна хўжалик билан шартномалашганлар. Сабаби – «Пахта заводлари экин майдони кам фермерлар билан алоқа ўрнатмайди. Бу хусусда туман ҳокимининг кўрсатмаси мавжуд» қабилидаги оғзаки гапга ишонганлар. Бу – биринчидан.

Иккинчидан, улар қонуний ҳақ-ҳуқуқларини ҳам теран англашмаган. Юзхотир ва андишага боришган. Ўзаро низо юзасидан хўжалик судига мурожаат этишмаган. «Сармоямиз қолиб кетармиди, бугун бўлмаса, эртага оламиз-да», деган кайфиятда бепарво юраверишган. Солиқлар, ажратмалар ва жарималар миқдори кўпайиб, даромадларидан маҳрум бўлиб қолишлари эҳтимоли туғилгандан сўнггина ҳушёр тортишган. Югур-югурга тушишган. Бироқ Алининг аламини Валидан олишган. Ҳаммасига гўёки «юқори ташкилотлар буйруғига кўра», пахта экишни тавсия этган А. Саидаҳмедовни айбдор ҳисоблашган. Яхшиямки, юзма-юз баҳсимиз асноси бу хатоларини тан олишди. «Очиғи, биз уюшмага аъзо эсак-да, икки йилдан буён бадал пулини тўламаганмиз. Шундай бўлса-да, Абдурасул биз учун анча ташвиш чекди. Ундан хафа эмасмиз», дейишди.

Майли, ўтган ишга саловат. Мол аччиғи жон аччиғи бўлади. Гоҳо жаҳл чиққанда ақл хира тортади. Бундан қатъи назар, шикоятчиларни тушуниш даркор. Ахир, кўклам кирди. Истайсизми-истамайсизми, маблағ зарур. Фермерларнинг эса чўнтакларида ҳам, ҳисоб рақамларида ҳам бир мири йўқ. Банкдан сармоя олайин дейишса, тиллари қисиқ. У ердагилар: «Марҳамат, бизнес-режангизни тайёрланг. Фалон-писмадон жамғарма-ташкилотлардан қарзингиз йўқлиги тўғрисида маълумотномалар келтиринг. Кейин пул берамиз, акс ҳолда, овора бўлиб юрманг!» дейишлари аниқ.

– Хўш, энди бу ёғи нима бўлади?

Туман ҳокимининг иқтисодиёт масалалари бўйича муовини Тожибой Бекбўтаев билан бирга хўжаликка борган маҳалим ана шу саволга жўяли жавоб изладим. Чунки хўжаликнинг деҳқону фермерлардан қарзи 5,9 миллион сўмга етган, бошқа тўловларни жамлаганда, 60 миллион сўмга яқинлашиб қолган экан. Атиги 3-4 ҳафта бурун сайланган янги раис Убайдулла Исроилов шу рақамларни келтиргач, оғир хўрсиниб, маҳзун хаёлга толди.

– На илож? – деди анчадан сўнг дилидагини тилига чиқариб. – Нима бўлгандаям, фермерларимизни ранжитмаслигимиз шарт. Улар ҳалол ишлашган. Хўжалик хирмонининг юксалишига катта улуш қўшишган. Шунга яраша, меҳнатлари ҳузурини кўришлари керак. Агар яна 3-4 ой кута олишса, биринчи ҳосил даромади ҳисобидан пулларини тўлиқ берамиз. Унгача эса, нимаики юмушлари бўлса, тортинмай айтсинлар, ҳожатларини чиқаришга шаймиз. Керагича уруғ, ўғит, ёнилғи, техника ажратамиз. Борди-ю, бунга рози бўлишмаса, ана, сотиладиган уй, иссиқхона, дарахт кўчатлари бор. Шулар билан орани очиқ қилармиз...

Пулнинг баракаси учганидан ҳарна унгани, насиядан кўра нақди яхши! Чамамда, фермерларга раиснинг охирги таклифи маъқул тушди. Бирови уйга харидор бўлди. Бошқалари иссиқхона ва кўчатлар масаласида ўйлаб кўриб, азму қарорларини яқин кунлар ичида айтажакларини билдиришди. Хуллас, икки йиллик можаро бир қадар ижобий якун топди. Фақат мени бошқа нарса ҳайратга солди: қаранг, низони жойида ҳал этса бўларканку. Нима учун хўжалик ва туман мутасаддилари унга олдинроқ жиддий ёндошмадилар? Нега фермерлар арз-додига етарлича аҳамият бермадилар? Масалага ойдинлик киритиш учун албатта мухбир бориши шартмиди?

Ачинарлиси, бундай воқеалар бошқа туман-вилоятларда ҳам учрайди. Деҳқондан мудом режани бажариш талаб этилади-ю, ҳақини олиб бериш нимагадир пайсалга солинади, хоҳиш-истагини қондириш унутилади. Баъзида «Коримизга, барибир, даладан бери келмайдиган, қўли кетмондан бўшамайдиган шу миришкорлар ярайди. Ҳозир улар қандай яшаяптилар, тирикчиликлари нима бўлаяпти?» дейдиган одам топилмайди. Ваҳоланки, эндиликда замон ўзгарди. Жамият ўзгарди. Дунёқарашлар ўзгарди. Деҳқонга ҳар томонлама эрк берадиган, унинг меҳнатини ҳам, ўзини ҳам қадрлайдиган давр келди. Азалий бир ҳақиқат тан олинди: «Деҳқон бойиса, эл бойийди!» Буни унутишга ҳеч бировимизнинг ҳақимиз йўқ.

... Оғиркарвон булутлар тунов куни далалар узра такрор қўниб ўтди. Эрталабгача эринмай кўз ёшларини тўкди. Кейин тоғ ортидан офтоб мўралаб боқди. Борлиқ заррин нурларга чулғанди. Олам қайтадан яшнаб кетди...

Мусаффо тонгларинг, чароғон кунларинг муборак бўлсин, бободеҳқон!

Абдунаби ҲАЙДАРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

МАЙДОН МАҲОРАТ МАТОНАТ

Куни кеча футбол бўйича мамлакат чемпионати III тур мусобақалари бўлиб ўтди. Унда дарвозаларга жами 19 та тўп киритилди. Шундан 12 таси мезбонларга тегишли бўлса, меҳмонлар 7 марта дарвозаларни ишғол этишди.

Турнинг марказий учрашувларидан бири «Андижон» — «Дўстлик» ўртасида кечди. Ҳар икки томон ҳам кўплаб тўп киритиш имкониятига эга бўлишди, лекин учрашув ҳакамининг финал ҳуштаги янграганда жамоалар дуранггa имзо чекишди — 1:1.

«ПАХТАКОР» ЯНА «ҚОВУН ТУШИРДИ»

Яна бир қизиқарли беллашув Қаршида маҳаллий «Насаф» ва олий лиганинг янги вакили, Ангреннинг «Семурғ» жамоалари ўртасида бўлди. Хабарингиз бор, қашқадарёлик футболчилар дастлабки икки турда ғалаба қозонган эдилар. Улар бу гал ҳам мавсумга пухта тайёргарлик кўришганини исботладилар ва навбатдаги уч очкони ўз ҳисобларига ёзиб (2:1) ягона пешқадам бўлиб олишди.

Бу йилги мавсумда омади чопмаётган республикамиз шимолий ҳудудлари вакиллари яна мухлисларни ранжитишди. «Турон» ўз майдонида самарқандликларга 1:2 ҳисобида имкониятни бой берган бўлса, «Хоразм» «Зарафшон»дан жавобсиз битта тўп ўтказиб юборди.

«Нефтчи» ва «Навбаҳор» жамоалари ҳам навбатдаги ғалабаларни қўлга киритишди. Фарғоналиклар «Кимёгар» дарвозасига учта жавобсиз тўп йўллашган бўлса, наманганликлар «Қизилқум» футболчиларини майдондан бош эгиб чиқишга мажбур қилишди — 2:0.

Қўқоннинг «Темирйўлчи» чарм тўп усталари қадимий Бухорода меҳмонда бўлишди. Бироқ бухоролик футболчилар меҳмондўстликни бир четга суриб қўйиб, водийлик дўстлари дарвозасига жавобсиз иккита тўп киритишди.

Мамлакатимизнинг энг номдор жамоаларидан бири «Пахтакор» эса яна «қовун туширди». Пойтахтликлар ушбу турда «Сурхон» меҳмони бўлишди. Ва мезбонларнинг учта голига битта ҳам жавоб қайтара олишмади.

Навбатдаги тур баҳслари 1 апрел куни бўлиб ўтади.

ТЎРТТА ОЛТИН, ИККИТА БРОНЗА

Калькуттада армрестлинг бўйича биринчи Осиё чемпионати ўз ниҳоясига етди. Унда 12 мамлакатдан 250 га яқин спортчи қатнашди. Ўзбекистондан Умид Аҳмедов, Амир Ўроқов, Мирзоҳид Шаропов, Игорь Шишков ва Елена Шавронова иштирок этди.

Турнирда Ўзбекистондан Амир Ўроқовнинг чиқиши катта шов-шувга сабаб бўлди. У 90 килограмм вазн тоифасида энг яхши натижа кўрсатди. Биринчи Осиё чемпиони олтин медалини қўлга киритган бу азамат Таиланд ва Гонконг армрестлинг федерацияларидан ҳам таклифномалар олди.

Чемпионатнинг яна бир дебютанти – Мирзоҳид Шаропов 60 килограмм вазн тоифасида чемпионликни қўлга киритди.

80 килограмм вазн тоифасида соғломлар ва ногиронлар ўртасида бўлиб ўтган беллашувда икки карра жаҳон чемпиони Умид Аҳмедов яна бир бор ўзининг маҳоратини намойиш этиб, иккита олтин медалга сазовор бўлди.

Елена Шавронова ва Игорь Шишков чемпионатнинг бронза медаллари соҳиби бўлди. Мутахассисларнинг фикрича, уларнинг Осиё чемпионатидаги чиқишлари яхши имкониятларга эга эканликларининг яққол далилидир.

– Бундай катта муваффақиятга бошқа бирон-бир жамоа эриша олгани йўқ,– дейди мураббий Қурбон Конишев. – Шу йилнинг июн ойида Истанбулда ўтказиладиган Европа чемпионатида ва 26 сентябрдан 9 октябргача Американинг Виржиния штатида бўлиб ўтадиган жаҳон чемпионатида спортчиларимиз яна бир бор ўзларининг маҳоратларини кўрсатади, деб ишонаман.

(ЎзА)

«ВАТАН ЎҒЛОНЛАРИ» КУБОГИ

Яқинда пойтахтимиздаги «Жар» спорт мажмуи ўйингоҳида республика ҳуқуқни муҳофаза қилиш ва қуролли кучлар тизими идоралари ходимлари ўртасида футбол бўйича «Ватан ўғлонлари» кубогининг финал мусобақалари бўлиб ўтди.

Республика Ички ишлар ва Мудофаа вазирликлари жамоаларининг учрашуви кескин баҳслар остида ўтди. Армиячилар томонидан киритилган ягона тўп учрашув тақдирини ҳал қилди.

Учинчи-тўртинчи ўрин учун бўлган баҳсда ИИВ академияси футболчилари республика прокуратураси чарм тўп усталарига қарши майдонга тушишди. Унда омад прокурорларга кулиб боқди.

Голибларга турнир ташкилотчиларининг қимматбаҳо эсдалик совғалари топширилди.

СУРАТДА: голиб жамоа сардори кубок билан.

НАМАНГАНДА ХАЛҚАРО ТУРНИР

Теннис бўйича ўн саккиз ёшгача бўлган ўсмирлар ўртасидаги анъанавий халқаро турнир қатнашчилари бу гал республикамизнинг гўзал гўшаларидан бири — гуллар шаҳри Наманганда тўпландилар. «Дўстлик» теннис мажмуида жаҳоннинг 12 мамлакатидан келган юздан ортиқ қатнашчилар орасида Россия, Белоруссия, Украина, Хитой, Арманистон, Исроил спортчилари бор.

Ватанимиз мадҳияси садолари остида турнир байроғи кўтарилади. Кортга биринчи бўлиб грузиялик Отари Енукидзе ва ҳамюртимиз Маҳмуд Охунхоновлар чиқишди. Дастлабки беллашувларда қозоғистонлик Александра Ситникова, белоруссиялик Ольга Дубовик, россиядан Михаил Карташевларнинг қўли баланд келди. Саралаш ўйинларида Ўзбекистондан қатнашаётган 40 нафар теннисчининг маҳорати ҳам мухлислар олқишига сазовор бўлаётир.

Жаҳон ёшлари ўртасида дўстлик алоқаларини мустаҳкамлашга хизмат қилувчи ушбу турнир беллашувлари бир ҳафта давом этади.

БЎЛҒУСИ ЧЕМПИОНЛАР

Жамоатчи фотомухбирларимиз суратга олган мана бу болакайларнинг чеҳрасига бир қаранг. Унда мамнунлик, яратилган шароит учун миннатдорлик акс этган.

Дарҳақиқат, мамлакатимизда соғлом авлод тарбиясига катта эътибор берилаётир. Ёшларнинг жисмоний баркамоллигини таъминлаш мақсадида турли спорт тўгаракларини фаолият кўрсатяпти. Жумладан, пойтахтимиздаги «Жар» спорт-соғломлаштириш марказида ташкил этилган бассейн ҳам болажонлар ихтиёрида. Жажжи ўғил-қизлар бу ерда нафақат мазза қилиб чўмилишади, балки малакали мураббийлардан сув спорти сирларини ҳам ўрганишади.

Манзура ШАРИПОВА олган сурат.

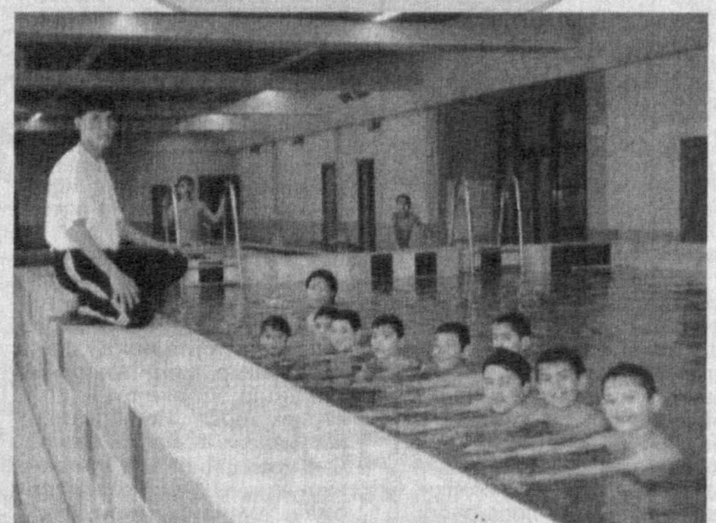

ДАВЛАТ СОЛИҚ ҚЎМИТАСИ

капитал қурилиш бўлими бошлиғи вакант ўрни учун

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ.

Мажбурий шартлар: олий-қурувчи ёки олий муҳандис-иқтисодчи маълумоти, қурилишда камида 15 йиллик, жумладан, буюртмачи функциясини бажарган ташкилотларда камида 5 йиллик иш стажига эга бўлиши, улкан иншоотлар қурилишида иштирок этганлиги, бошқарув фаолияти кўникмаларига эга бўлиш зарур.

Танловда иштирок этиш учун шахсий варақа, таржимаи ҳол тўлдирилади.

Ҳужжатлар 2000 йил 15 апрелгача қабул қилинади.

Маълумотлар учун қуйидаги манзилга мурожаат қилиш лозим: Абай кўчаси-4, Солиқ қўмитаси, кадрлар бўлими (Л. Н. Аббосхонов), телефон 144-97-10.

2723

ЗАҲАРЛИ ҚЎЗИҚОРИНДАН ЭҲТИЁТ БЎЛИНГ

Шифокор маслаҳати

Баҳор келиши билан серёмғир кунлар бошланади. Бу пайтда даштау далаларда турфа хил қўзиқоринлар бодроқдек потирлаб чиқа бошлайди. Қўзиқоринхўрлик ҳам авжига чиқади. Аммо бу баҳорий неъматнинг мазаси ширин бўлгани билан баъзан «аччиқ» оқибатларга ҳам олиб келиши мумкин. Ўтган йиллар давомида аҳоли ўртасида қўзиқориндан заҳарланиш ҳоллари кузатилди. Шуни назарда тутган ҳолда яна бир бор қўзиқорининг фойдали ва зарарли хусусиятлари тўғрисида маълумот бериб ўтишни лозим топдик.

Табиатнинг бу неъматини таркибига кўра, сабзавот ва гўшт маҳсулотлари оралиғида туради. Унинг таркибида турли оқсиллар, А, B_1, B_2, РР, С витаминлари мавжуд. Шунингдек, калий, фосфор, кальций, темир тузлари сингари инсон организми учун ниҳоятда фойдали бўлган минерал моддалар бор. Ўзбекистонда қўзиқорининг 150 га яқин турлари учрайди. Улар: ейиладиган, еса бўладиган ва еб бўлмайдиган (заҳарли) гуруҳларга бўлинади.

Ейиладиган қўзиқоринларга дашт оқ замбуруғи, дала шампиньони ва бошқалар киради. Бу қўзиқоринлар тез бузиладиган озиқ-овқат турига мансуб. Улар касаллик қўзғатувчи микроорганизмларнинг кўпайиши учун ғоят қулай муҳит ҳисобланади. Буни доим эсда тутиш керак. Қўзиқоридан тайёрланган маҳсулотларни сақлаганда микроорганизмлар тез кўпаяди. Консервалаш пайтида тозаликка риоя қилинмаса, турли заҳарли микроорганизмлар уларга ўтиб қолиши ва организмни заҳарлаши мумкин.

Строчок ва сморчоклар **еса бўладиган қўзиқоринлар** саналади. Сморчоклар кўринишидан одатдаги қўзиқоринга ўхшаб кетса, строчоклар унчалик ўхшамайди, улар кўпроқ маълум шаклга эга бўлмаган тўлқинсимон кўринишга эга. Бу қўзиқоринлар эрта баҳорда ўрмон ёқаларида, кўпинча қумлоқ ерларда учрайди. Строчок ва сморчоклар таркибида заҳарли гальвел кислота бор. Гальвел кислотанинг қон таначалари парчаланиши, жигар, буйрак, юрак ва талоққа зарар етказиши аниқланган. Строчоклар таркибида гальвел кислотадан ташқари асаб тизимига таъсир этадиган заҳарли модда ҳам борлиги маълум.

Бундай қўзиқоринлардан заҳарланишнинг олдини олиш мумкин. Бунинг учун аввал қўзиқоринларни албатта 15-20 минут қайнатиш ҳамда қайтадан қайноқ сувда тозалаб ювиш, ундан кейингина улардан таом тайёрлаш керак.

Еб бўлмайдиган(заҳарли) қўзиқоринлар таркибида эса махсус заҳарли кислота бўлади. Шу туфайли уни еган одам заҳарланади. Ўзбекистонда кунгурадор лепиота ва жигарранг — қизил лепиота заҳарли қўзиқоринлари билан заҳарланиш кўпроқ учраб туради.

Кунгурадор лепиота ўрмон ялангликларида, йўловларда, томорқаларда, жигарранг — қизил лепиота эса хиёбон ва боғларда ўсади. Улардан заҳарланиш аломатлари 6-10 соат ичида пайдо бўлади. Бунда қоринда оғриқ пайдо бўлиб, бемор кетма-кет қайт қилади, ичи кетади. Унинг дармони қуриб, боши оғрийди, тана ҳарорати пасаяди. Сўнгра болдир мушаклари тортишади, совқотади, қўл-оёқлар кўкаради. Бемор алаҳсирайди. Жигар катталашиши, шунингдек, буйракларга зарар етиши мумкин.

Қўзиқоринлардан заҳарланишнинг олдини олиш учун нималарга аҳамият бериш зарур? Одамлар орасида заҳарли қўзиқоринларни сассиқ ҳиддан фарқлаш мумкин деган тушунча юради. Аслида, бундай эмас. Чунки кўпгина заҳарли қўзиқоринларнинг ҳиди бўлмайди. Уни таомга ишлатиш учун юқорида таъкидлаганимиздек, албатта, уларни тайёрлаш қоидаларига эътибор бериш керак. Қўзиқорин ўса борган сайин унинг таркибида заҳарли моддалар ҳам кўпайиб боради. Серқатнов автомобил йўллари, саноат корхоналари атрофида униб чиққан қўзиқоринларни тановул қилиш, айниқса, инсон организмига катта хавф туғдиради. Боиси, бундай қўзиқоринлар ҳаводаги турли заҳарли моддаларни ўзига тўплаш хусусиятига эга. Қўзиқоринлар серсув маҳсулот бўлгани учун сифати тез бузилади. Шу боис уларни тезда ишлатиб юбориш керак. Қўзиқоринларни уй шароитида консервалаш, айниқса, хавфли. Негаки бунда кўпинча консервалаш технологияси бузилиши мумкин. Бундай заҳарланиш содир бўлган ҳолларда шифокор келгунича биринчи ёрдам кўрсатишни билиш керак.

Беморга 4-5 стакан қайнаган сув ёки содали сув (бир стаканига бир чой қошиқ) ёки марганцовканинг сувдаги нимранг эритмасини ичириш лозим. Касаллик оғир кечиб, болдир мушаклари тортишса ўша жойга горчичник қўйиш тавсия этилади. Агар бемор тез-тез, юза нафас олаётган бўлса, сунъий нафас олдириш зарур. Аччиқ чой, кофе бериш мумкин. Беморга уйда биринчи ёрдам кўрсатилганидан кейин, уни тезда касалхонага ётқизиш зарур.

Шу ўринда алоҳида таъкидлаш жоизки, қўзиқоринларнинг бозорда сотилиши устидан назоратни кучайтириш керак.

Ш. СИРОЖИДДИНОВ, республика Саломатлик маркази бош шифокорининг муовини.

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри, барча вилоят хўжаликлари, ташкилот ва бошқарма бошлиқлари диққатига!

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ АГРАР УНИВЕРСИТЕТИ РЕКТОРАТИ

1999-2000 ўқув йилида бакалавр йўналиши бўйича битирувчиларни йўлланмалар асосида иш жойларига тақсим қилишга киришмоқда.

Шу муносабат билан битирувчи бакалаврларга уч томонлама шартнома асосида уларни хоҳиши бўйича, келгусидаги иш жойини танлаш имкониятини яратиш мақсадида сиз раҳбарлик қилаётган муассасангизда ёш мутахассисларга яратиб бериш мумкин бўлган имкониятларингизни (маошга устама ҳақ тўлаш, турар жой билан таъминлаш ва уларга бериладиган бошқа имтиёзларингиз) ҳақида университетга ёзма равишда маълумот беришингизни сўраймиз.

Ректорат 1999-2000 ўқув йилида қуйидаги жадвалда кўрсатилган йўналишлар бўйича университетни битираётган юқори малакали бакалаврлар ҳақида статистик маълумоти Сизнинг эътиборингизга ҳавола қилмоқда.

Қўшимча маълумотлар учун телефонлар: 63-63-35, 63-76-77. Факс: 63-76-00.

Университет ректорати.

Тошкент давлат аграр университети кундузги бўлимини 1999 - 2000 ўқув йилида битираётган бакалаврлар ҳақида статистик маълумот

	Иқтисодиёт	Бухгалтерия ҳисоби ва аудит	Агрономия	Селекция	Агрокимё ва тупроқшунослик	Ўсимликларни ҳимоя қилиш	Мева-сабзавотчилик ва узумчилик	Ўрмон хўжалиги	Зоомуҳандислик	Ипакчилик
Тошкент шаҳри	28	25	4	1	3	4	3	1	7	1
Тошкент вилояти	20	32	23	3	5	8	20	6	20	—
Андижон вилояти	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Наманган вилояти	3	—	—	2	—	—	1	—	2	1
Самарқанд вилояти	1	1	2	—	1	1	—	—	—	—
Жиззах вилояти	2	1	2	1	3	1	—	—	—	—
Фарғона вилояти	—	1	1	—	2	1	3	—	—	—
Қашқадарё вилояти	8	9	20	7	13	12	5	2	11	12
Сурхондарё вилояти	2	6	6	1	9	5	2	4	5	8
Бухоро вилояти	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—
Навоий вилояти	—	2	—	1	—	—	—	—	1	1
Хоразм вилояти	1	6	2	1	—	1	1	—	—	—
Сирдарё вилояти	4	1	3	1	2	3	—	—	1	1
Қорақалпоғистон	2	2	1	—	—	—	—	—	1	1
Бошқа давлатлардан	2	2	2	—	2	2	2	—	2	—
Жами: 450	**73**	**88**	**67**	**18**	**40**	**38**	**37**	**14**	**50**	**25**

Минтақавий банк ўқув марказит жамоаси ўқув масалалари бўйича бош директорнинг муовини Замира Абдураҳмоновичга Холмаҳмадова отаси Абдураҳмон ХОЛМАҲМАДОВнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент давлат аграр университети ректорати ва жамоаси тракторчилик кафедраси ўқув ишлари мудири лавозимида ишлаган собиқ доцент Худойберган АХТАМОВнинг вафоти муносабати билан оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия изҳор қилади.

«Тоштўқимачи» ОАЖ маъмурияти, касаба қўмитаси ва меҳнат жамоаси комбинат фаррошлар кенгаши ва хотин-қизлар қўмитаси раиси У. С. Султоновага умр йўлдоши, «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган қурувчи» Салим ЁҚУБЖОНОВнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Тошкент фармацевтика институти маъмурияти ва жамоаси институтнинг «Фармация» факультети декан муовини, доцент Анвар Зуннунжонович Зуннунжоновга отаси ЗУННУНЖОН отанинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент Кимё технология институти маъмурияти ва жамоаси, «Ўзбекистон тарихи ва ҳуқуқ» кафедраси катта ўқитувчиси Султон Раҳматович Абдураҳимовга отаси РАҲМАТ отанинг бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Диёр» савдо уйи корхонасининг жамоаси «Диёр» савдо уйининг бош директори Ниёзов Кобилжон Турғунович волидаи муҳтарамаси Саломатхон ая АМАНБАЕВАнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати: Э. БОЛИЕВ (масъул котиб — «Халқ сўзи»), М. ЕГОРОВ (масъул котиб — «Народное слово»), Ш. ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»), С. ЗИНИН, М. МИРАЛИМОВ, С. МУҲИДДИНОВ, Ш. РИЗАЕВ, М. САФАРОВ, Р. ФАРХОДИЙ, И. ХУДОЁРОВ, И. ШОҒУЛОМОВ, О. ҚАЙНБЕРГЕНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»), Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34;
Ҳуқуқ — 136-07-94;
Иқтисодиёт — 136-36-65; 132-10-65
Маънавият ва маърифат — 136-35-60;
Хатлар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва ижтимоий масалалар — 132-12-08;
Ахборот, спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик — 132-11-15;
Халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001

Буюртма Г — 196, 27017 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2

Газета PENTIUM-II компьютерида терилди ҳамда операторлар С. ЛУКИН ва Ж. ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.

Навбатчи котиб — А. ОРИПОВ. Навбатчи муҳаррир — О. РАҲИМОВ. Навбатчи — Э. МАВЛОНОВ. Мусаҳҳиҳ — Ш. МАШРАББОЕВ.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятга ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00 топширилди — 21.00

1 2 3 4 5 6